

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Vuosikertomus pohjoismaisesta yhteistyöstä 2024

Pohjoismaiden neuvoston
Suomen valtuuskunnalle

Yhteistyöministerien kokous Malmössä: vasemmalta Anne Beathe Tvinneim, Johanna Bryndís Bjarnadóttir, Bjarni Kárason Petersen, Annika Hambrudd, Morten Dahlin, Anna-Maja Henriksson, Jessika Roswall ja Karen Ellemann

Kuva: Ken Hermann / norden.org

Kannen kuva: Pohjoismaiden neuvoston istuntoviikko Reykjavíkissa

Kuva: Magnus Fröderberg / norden.org

Vuosikertomus on laadittu eri ministeriöiden, järjestöjen ja pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön toimittamien yhteenvedojen perusteella.

Esipuhe

Suomi on pitkäjänteisesti korostanut pohjoismaista yhteistyötä. Hallituksen lähtökohtana on toimia aktiivisesti osana pohjoismaista viiteryhmää, syventää pohjoismaista integraatiota ja pyrkiä purkamaan maiden välisiä rajaesteitä. Myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisen yhteistyön syventäminen entisestään on Suomelle tärkeää.

Pohjoismaiden pääministerien vuonna 2019 hyväksymä yhteinen visio Pohjolasta maailman kestävimpana ja integroituneimpana alueena vuoteen 2030 mennessä ohjaa Pohjoismaiden ministerineuvostossa tehtävää yhteistyötä kolmella strategisesti keskeisellä painopistealueella: kilpailukykyinen Pohjola, vihreä Pohjola ja sosiaalisesti kestävä Pohjola. Määrätietoinen työ vision tavoitteiden saavuttamiseksi jatkui vuoden 2024 aikana, jolloin ministerineuvoston eri politiikkasektoreilla valmisteltiin vuonna 2025 käyttöön otettavat uudet, vuoteen 2030 ulottuvalle kaudelle tarkoitetut yhteistyösuunnitelmat.

Suomen osalta viime vuotta leimasi valmistautuminen vuoden 2025 puheenjohtajuuskauteen ministerineuvostossa. Puheenjohtajuuskauden valmistelu toteutettiin laajassa yhteistyössä valtioneuvoston eri ministeriöiden ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen välillä. Suomen ja Ahvenanmaan puheenjohtajuusohjelma julkistettiin Pohjoismaiden neuvoston istunnossa Reykjavikissa lokakuussa 2024.

Vuonna 2024 Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaana toiminut Ruotsi kiinnitti kaudellaan erityistä huomiota rajat ylittävän liikkuvuuden ja integraation edistämiseen. Ministerineuvostossa hyväksyttiin tähän liittyen uusi vapaan liikkuvuuden ohjelma, jonka tavoitteena on tehostaa entisestään työtä Pohjoismaiden välisten rajaesteiden poistamiseksi. Pohjoismaiden pääministerit antoivat lokakuussa 2024 pidetyn kokouksensa yhteydessä lisäksi julkilausuman missä keskitytään Pohjoismaiden välistä integraatiota ja liikkuvuutta edistävien konkreettisten toimien vauhdittamiseen mm. rajat ylittävien digitaalisten palvelujen infrastruktuurin, sähköisen tunnistautumisen ja väestörekisteritietojen vaihdon osalta.

Nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa Pohjoismaiden yhtenäisyys on olennaista. Turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden myötä viisi Pohjoismaata ovat myös liittolaisia mikä antaa uusia mahdollisuuksia kehittää yhteistyötä. Pohjoismaat ovat lisäksi vahvasti sitoutuneet Ukrainan tukemiseen. Vuoden 2024 aikana Pohjoismaat jatkoivat tukeaan Ukrainalle monin eri tavoin. Vahva viesti tuesta oli Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyin kutsuminen Pohjoismaiden neuvoston istunnon vieraaksi Reykjavikiin viime vuoden lokakuussa.

Viime aikoina pohjoismaisen yhteistyön merkitys on noussut aiempaa selvemmin esiin sekä kotimaassa että myös muualla Pohjolassa. Nopeasti muuttuvassa kansainvälisessä toimintaympäristössä on tärkeää, että etsimme yhdessä kestäviä ratkaisuja ajankohtaisiin haasteisiin ja tuomme pohjoismaisen näkökulman esiin myös globaalilla tasolla. Yhteistyöllä on mahdollista luoda pohjoismaista hyötyä ja lisäarvoa Pohjolan asukkaille.

Helsingissä 23. syyskuuta 2025

Anders Adlercreutz

Pohjoismaisesta yhteistyöstä vastaava opetusministeri

Sisällysluettelo

Esipuhe	2
POLIITTISET SUUNTAIVIIVAT JA ULKOASIA	4
Pääministereiden yhteistyö	4
Yhteistyöministeriöiden yhteistyö	5
Ulko- ja turvallisuus- sekä puolustuspoliittinen yhteistyö	6
Yhteistyö kehityskysymyksissä	8
Alueellinen yhteistyö	9
Profilointi- ja maakuvayhteistyö	12
SEKTORIYHTEISTYÖ	12
Kulttuuriyhteistyö	12
Koulutus- ja tutkimusyhteistyö	15
Ympäristö ja ilmasto	16
Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	18
Energiapolitiikka	19
Talous- ja finanssisektori	21
Maa- ja metsätalous sekä kalastus- ja elintarvikesektori	22
Sosiaali- ja terveyspolitiikka	24
Tasa-arvoyhteistyö	26
Työelämää koskeva yhteistyö	26
Lainsäädäntöyhteistyö ja muu oikeudellinen yhteistyö	28
Digitalisaatio	29
MUU POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ	30
Rajaestetyö	30
Kestävä kehitys	33
Liikenne	34
Maahanmuutto- ja kansalaisuusasiat	34
Pakolaisten ja maahanmuuttaneiden kotoutumisen edistämiseen liittyvä yhteistyö	35
Siviilivalmiuden, varautumisen ja pelastustoimen yhteistyö	35
Poliisiyhteistyö sekä tulli- ja huumeiyhteistyö	36
Huoltovarmuusyhteistyö	37
Yhteistyö saamelaisasioissa	37
Lapsi- ja nuorisoyhteistyö	38
Ruotsin kielen edistäminen	41
LIITTEET	43
Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti vuonna 2024	43
Pohjoismaiset kokoukset, seminaarit ja konferenssit vuonna 2024	44

POLIITTISET SUUNTAVIIVAT JA ULKOASIAT

Pääministereiden yhteistyö

Pääministerien kokous Reykjavíkissa: vasemmalta Petteri Orpo, Mette Frederiksen, Ulf Kristersson, Volodymyr Zelenskyy, Bjarni Benediktsson ja Jonas Gahr Støre

Kuva: Magnus Fröderberg / norden.org

Pohjoismaiden pääministerit tapasivat kesäkokouksessa Tukholmassa sekä yhdessä pohjoismaisten itsehallintoalueiden johtajien kanssa Reykjavíkissa Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä.

Pääministerien kesäkokous järjestettiin Tukholmassa 13.-14.5.2024. Kutsuvieraana kokouksessa oli Saksan liittokansleri Olaf Scholz. Ruotsi oli nostanut Pohjoismaiden kilpailukyvyn vahvistamisen keskeiseksi kokousteemaksi ja pääministerit hyväksyivät aihetta koskevan julkilausuman <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/05/nordisk-deklaration-kring-konkurrenskraft-och-sakerhet-undertecknad/>

Pääministerien ja liittokanslerin tapaamisessa käsiteltiin muun muassa siviilivalmiutta ja resilienssiä pääministeri Orpon alustuksen pohjalta. Illallisen agendalla olivat ajankohtaiset ulko- ja turvallisuuspoliittiset kysymykset. Tämä oli ensimmäinen liittokansleri Scholzin tapaaminen Pohjoismaiden pääministerien kanssa niin, että kaikki Pohjoismaat ovat Naton jäseniä.

Pohjoismaiden neuvoston 76. istunnon yhteydessä Reykjavíkissa 28.–31.10. järjestettiin muun muassa Pohjoismaiden pääministerien huippukokous. Istunnon pääaiheena oli ”rauha ja turvallisuus arktisella alueella” Islannin vuoden 2024 PN-puheenjohtajuusohjelman mukaisesti. Istunnon kansainvälisiä vieraita olivat Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi ja Valko-Venäjän oppositiopoliitikko Svjatlana Tsihanouskaja.

Istunnon yhteydessä pääministereillä ja pohjoismaisten itsehallintoalueiden johtajilla oli myös perinteinen tapaaminen. Tapaamisessa keskusteltiin järjestäytyneestä rikollisuudesta, muuttoliikkeestä ja rajaesteettömästä integroidusta Pohjolasta ja hyväksyttiin julkilausuma näistä aiheista <https://regeringen.se/pressmeddelanden/2024/10/deklaration-antagen-vid-nordiskt-toppmote/>

Pääministeri Orpo ja Ahvenanmaan maaneuvos Katrin Sjögren esittelivät istunnossa Suomen ja Ahvenanmaan Pohjoismaiden ministerineuvoston 2025 puheenjohtajuusohjelman Pohjola 2025: yhtenäinen ja vahva <https://pub.norden.org/politknord2024-775/>

Pääministerien lehdistötilaisuus Reykjavíkissa: vasemmalta Bjarni Benediktsson, Katrin Sjögren, Mette Frederiksen, Petteri Orpo, Jonas Gahr Støre ja Ulf Kristersson

Kuva: Eythor Arnason / norden.org

Yhteistyöministereiden yhteistyö

Pohjoismaiden yhteistyöministerit kokoontuivat vuoden 2024 aikana viidesti. Ruotsin puheenjohtajuuskauden ensimmäinen kokous järjestettiin Kööpenhaminassa 9. helmikuuta.

Yhteistyöministeriöiden perinteinen kesäkokous järjestettiin Malmössä 18.–19. kesäkuuta ja sen lisäksi ministerit tapasivat Reykjavíkissa Pohjoismaiden neuvoston istuntoviikolla 28. lokakuuta. Yhteistyöministerineuvoston kokoukset 19. huhtikuuta ja 11. syyskuuta toteutettiin etäyhteydellä. Ruotsin 2024 puheenjohtajuuskauden ohjelman yhdeksi painopistealueeksi oli valittu Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden ja integraation edistäminen. Yhteistyöministerit käsitelivät teemaa useasti vuoden aikana. Rajaestetyö oli aiheena mm. helmikuun yhteistyöministerikokouksen epävirallisella työlounaalla, jossa keskusteltiin yhteistyöministeriöiden aktiivisemmasta roolista rajaestetyössä sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisuudessa toimivan rajaesteneuvoston roolista. Vuosittainen dialogi rajaesteneuvoston kanssa järjestettiin yhteistyöministeriöiden kesäkokouksen yhteydessä Malmössä. Vuoden aikana yhteistyöministerit hyväksyivät rajaesteneuvoston uuden mandaatin, ja lisäksi ministerineuvoston sihteeristön toiminnan rakennetta sekä resursointia kehitettiin tekemällä päätös uudesta vapaan liikkuvuuden ohjelmasta vuosille 2025–2027. Temaattisten rajaestekokonaisuuksien osalta esillä vuoden 2024 aikana olivat mm. väestökirjanpilottien vaihto ja verotukseen liittyvät kysymykset, jotka ovat nousseet esille hybridi- ja etätyön yleistymisen myötä.

Muiden keskeisten aihealueiden osalta yhteistyöministerit käsitelivät vuoden aikana mm. työtä pääministeriöiden 2019 hyväksymän yhteisen vision saavuttamiseksi. Vision mukaan Pohjolasta tulee maailman integroitunein ja kestävin alue vuoteen 2030 mennessä. Vuoden aikana ministerineuvostossa käsiteltiin ja hyväksyttiin uudet sektorikohtaiset yhteistyöohjelmat kaudelle 2025–2030. Yhteistyöohjelmissa kuvataan eri politiikkasektoreiden keskeisiä toimia, jotka ohjaavat työtä vision kolmella strategisella painopistealueella: vihreä, kilpailukykyinen ja sosiaalisesti kestävä Pohjola.

Pohjoismaisen yhteistyön oikeudellisena lähtökohtana olevan Helsingin sopimuksen uudistamistarpeesta käytiin lisäksi 2024 aikana keskustelua. Pohjoismaiden neuvosto antoi aiheesta suosituksen hallituksille istunnossaan Reykjavíkissa lokakuussa 2024, ja Suomi tulevana ministerineuvoston puheenjohtajamaana sai tehtäväkseen koordinoida hallitusten yhteisen vastauksen suositukseen.

Kansallisella tasolla Suomen toimintaa sävytti valmistautuminen Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuuteen 2025 yhdessä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa. Puheenjohtajuusohjelmaa valmisteltiin vuoden 2024 aikana laaja-alaisessa yhteistyössä, johon osallistuivat lähes kaikki ministeriöt. Ohjelmassa keskeisenä lähtökohtana on tukea vision saavuttamista, ja lisäksi puheenjohtajuuskauden painopistealueina ovat yhteiskuntaturvallisuus sekä lapset ja nuoret. Puheenjohtajuuskauden valmistelua koordinoi yhteistyöministerin alaisuudessa toimiva ulkoministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö (PYS).

Suomen hallituksessa Pohjoismaisen yhteistyön kysymyksistä vastannut ministeri Anna-Maja Henriksson erosi tehtävästään 5. heinäkuuta 2024 hänen tultuaan valituksi Euroopan parlamenttiin ja hänen seuraajakseen nimitettiin Anders Adlercreutz.

Ulko- ja turvallisuus- sekä puolustuspoliittinen yhteistyö

Pohjoismaat ovat Suomelle lähimmät kansainväliset yhteistyökumppanit. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet ovat entisestään tiivistäneet ja korostaneet pohjoismaista ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä.

Pohjoismaat jakavat yhteisen arvopohjan: keskeistä on ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, rauhan, vapauden, suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kaikessa kansainvälisessä

toiminnassa. Suomella on tiiviit suhteet muihin Pohjoismaihin kaikilla tasoilla. Yhteistyötä on myös Pohjoismaiden diplomaattisten edustustojen välillä sisältöasioissa, yhteistyöhankkeissa ja myös yhteisten tilojen osalta.

Pohjoismainen yhteistyö YK:n alalla on erityisen näkyvää, esimerkiksi ilmasto- ja tasa-arvokysymyksissä.

Ruotsi toimi vuonna 2024 ulkoministerien Pohjoismaisen yhteistyön (N5) puheenjohtajana. Vuoden aikana pidettiin useampi virtuaalinen kokous ja ulkoministereiden kesäkokous Tukholmassa kesäkuussa. Islanti oli vuonna 2024 Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtaja, ja syksyn istuntoviikon aikana ulkoministereiden kokous pidettiin Reykjavikissa lokakuussa. Venäjän laitton hyökkäyssota Ukrainassa oli vuoden kokouksien tärkein aihe, mutta myös Natoon liittyvät asiat olivat paljon esillä.

Suomen ja Ruotsin liittyttyä Natoon kaikki Pohjoismaat ovat Nato-liittolaisia. Tanskassa kesällä 2022 järjestetyn kansanäänestyksen tuloksena myös Tanska on mukana EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä. Kaikki tämä mahdollistaa jatkossa entistä syvemmän yhteistyön ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Pohjoismaiden välillä.

Muiden maiden kiinnostus Pohjoismaiden ulkoministereiden kokouksia kohtaan oli suurta vuoden aikana.

Tanska toimi vuonna 2024 pohjoismaisen puolustusyhteistyön, Nordefcon (Nordic Defence Cooperation), puheenjohtajana. Puheenjohtajuus kiertää vuosittain neljän Pohjoismaan kesken (pl. Islanti).

Yhtenä Tanskan painopisteenä oli Nordefcon uudistaminen nyt, kun kaikki Pohjoismaat ovat Naton jäseniä. Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan puolustusministerit sekä Islannin ulkoministeri allekirjoittivat huhtikuussa Färsaarilla Tórshavnissa pohjoismaisen puolustusyhteistyön poliittisen ohjausasiakirjan, Nordefcon uuden vision (Vision for Nordic Defence Cooperation), joka asettaa pohjoismaiselle puolustusyhteistyölle tavoitteet vuoteen 2030 saakka. Vision keskeisin tavoite on, että maiden puolustusvoimat kykenevät omana ryhmänään ja yhdessä muiden liittolaisten kanssa toteuttamaan yhteisoperaatioita. Pohjoismainen puolustusyhteistyö vahvistaa Naton pelotetta ja puolustusta. Tämä on Nordefcolle uusi, korkea tavoitetaso. Lisäksi visiossa on kahdeksan konkreettista painopistettä, joiden saralla yhteistyötä kehitetään tavoitevuoteen 2030 mennessä:

1. Strateginen dialogi, tilannekuva ja eskalaation hallinta
2. Yhteisoperointikyky
3. Isäntämaatuki ja logistiikka
4. Sotilaallinen liikkuvuus
5. Suorituskyky-yhteistyö
6. Puolustusmateriaaliyhteistyö
7. Sotilaallinen huoltovarmuus ja pohjoismaisen teollisen pohjan vahvistaminen
8. Kokonaismaanpuolustus

Sotilastasolla vuoden keskeisin saavutus oli Pohjoismaisen puolustuskonseptin (Nordic Defence Concept) valmistuminen. Konsepti on tärkeä askel vision toimeenpanemisessa ja operatiivisen yhteistyön kehittämisessä. Lisäksi sotilastasolla on laadittu tiekartta vision toimeenpanemiseksi.

Puolustusmateriaaliyhteistyössä keskityttiin sotilaallisen huoltovarmuuden vahvistamiseen erityisesti pohjoismaisen ampumatarviketuotannon tarkastelulla sisältäen tuotantoketjun pullonkaulojen identifioinnin sekä yhteistyön syventämisen mahdollisen strategisen kumppanuussopimuksen puitteissa.

Lisäksi puolustusmateriaalijohtajat allekirjoittivat syksyllä Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan välisen aiejulistuksen miehittämättömiin ilma-alusjärjestelmiin liittyen.

Suorituskyky-yhteistyössä keskeisenä teemana oli sotilaallinen liikkuvuus. Marraskuussa ministerit allekirjoittivat Kööpenhaminassa sotilaallisen liikkuvuuden aiesopimuksen, jolla ministerit ilmaisevat sitoumuksensa tehdä yhteistyötä yhdenmukaistettujen sotilaallisten liikennekäytävien muodostamiseksi Pohjoismaiden alueelle. Tähän sisältyy muun muassa rajanylittävään sotilaalliseen toimintaan liittyvien käytäntöjen yhtenäistäminen ja sotilaalliseen liikkuvuuteen liittyvien infrastruktuurin kehittämistoimien synkronisointi. Lisäksi aiesopimuksella pyritään parantamaan sotilaallista liikkuvuutta koskevaa tilannetietoisuutta sekä Pohjoismaiden välistä tiedonvaihtoa.

Tuki Ukrainalle oli vuoden aikana keskeinen aihe pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä. Pohjoismaat koordinoivat aktiivisesti tukitoimiaan ja pyrkivät löytämään yhteistyömahdollisuuksia tuen tehostamiseksi.

Vuonna 2025 on Suomen vuoro toimia Nordefcon puheenjohtajana.

Yhteistyö kehityskysymyksissä

Yhteydenpito muiden pohjoismaiden kanssa kehityspolitiikkaan liittyvissä asioissa oli tiivistä. Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio osallistui Ruotsin koolle kutsumaan Pohjoismaiden kehitysministerien kokoukseen Tukholmassa syyskuussa 2024, minkä lisäksi pohjoismaiset kehityspolitiikasta vastaavat osastopäälliköt tapasivat joulukuussa 2024 Tukholmassa.

Pohjoismaat tekivät läheistä yhteistyötä muun muassa YK:n kehitysjärjestelmään liittyvissä asioissa. Yhteispohjoismaisia puheenvuoroja ja kannanottoja tehtiin esimerkiksi YK-järjestöjen johtokuntakokouksiin. Vuonna 2024 Pohjoismaat työskentelivät yhdessä mm. sukupuolten tasa-arvon sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistämiseksi YK:n neuvotteluprosesseissa ja korkean tason keskusteluissa. Merkittäviä saavutuksia olivat esimerkiksi YK:n väestö- ja kehystoimikunnan poliittisen julistuksen laajamittainen tuki ja SRHR-kysymysten edistäminen Maailmanpankin IDA-21-rahoituskierröksellä. Joulukuussa 2024 pohjoismaat kokoontuivat keskustelemaan YK-järjestöjen yleisrahoituksen tulevaisuuden näkymistä ja koordinaation kehittämisestä.

Pohjoismainen yhteistyö kehityspankeissa

Pohjoismaat toimivat samassa äänestysryhmässä Maailmanpankissa sekä alueellisissa kehityspankeissa (Afrikan kehityspankki, Aasian kehityspankki, Latinalaisen Amerikan kehityspankki). Kehityspankit ovat kokonaisuutena erittäin suuria globaaleja kehitysyhteistyötoimijoita. Näiden pankkien äänestysryhmissä, joissa on mukana myös muita maita, pohjoismainen yhteistyö kannanmuodostuksessa ja tiedonvaihdoissa on laajaa ja säännöllistä. Pohjoismaat vaikuttavat työssään mm. sukupuolten välisen tasa-arvon ja ilmastotyön huomioimiseen kehitysrahoituslaitosten toiminnassa.

Pohjoismainen yhteistyö ilmasto- ja ympäristöasioissa

Pohjoismaiden ja YK:n ympäristöohjelma UNEP:n säännölliset konsultaatiot järjestettiin toukokuussa 2024 Pohjoismaiden ministerikokouksen yhteydessä Tukholmassa ympäristöministerien toimesta, ja niitä koordinoi Pohjoismaista rotaatiovuorossa ollut Ruotsi. Konsultaatiot keskittyivät pääosin kiertotalousratkaisuihin ja toisaalta UNEP:n työn tuloksellisuuteen ja rahoituspohjan laajentamiseen.

Pohjoismaat koordinoivat kantojaan agendan osalta myös keskenään ennen Maailman ympäristörahasto GEF:n johtokuntakokouksia.

Pohjoismaiden kehitysrahasto (Nordic Development Fund) tukee ilmastotoimia kehittyvissä maissa.

NDF:n toiminnan päätavoite on kehittyvien maiden tukeminen ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. NDF:n vuoteen 2025 ulottuvan strategian mukaisesti vähintään 60 prosenttia rahoituksesta kohdistuu Saharan eteläpuoleiseen Afrikkaan ja vähintään puolet rahoituksesta suuntautuu sopeutumista edistäviin hankkeisiin. Vuoden 2024 lopussa NDF:n aktiivinen ilmastohankeportfolio koostui 41 hankkeesta, joiden kokonaisarvo on 397 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 aikana hyväksyttiin uusia hankkeita yhteensä 10 (noin 70 miljoonan euron edestä). Keväällä 2024 rahaston johtokunnan puheenjohtajana toimi Norja, kiertävän puheenjohtajuuden siirtyessä Ruotsille alkukesästä 2024.

Suomi liittyi mukaan Dubain ilmastokokouksessa 2023 perustetun menetyksiin ja vahinkoihin vastaavan rahaston (Fund for Responding to Loss and Damage) johtokuntaan vuonna 2024. Suomi jakaa johtokuntapaikan yhdessä Tanskan ja Ruotsin kanssa, Tanskan ollessa varsinainen edustaja ja Suomen varaedustaja vuonna 2024.

Pohjoismainen yhteistyö humanitaarisessa avussa

Pohjoismaat jakavat keskenään tietoa ja tekevät yhteistyötä myös humanitaarisessa avussa. Erityisesti pohjoismainen koordinaatio ja yhteistyö Ukrainaa koskevissa humanitaarisissa asioissa on tiivistä. Pohjoismaiden Ukraina-vastuuvirkahenkilöt tapasivat vuonna 2024 Brysselissä ja Kööpenhaminassa. Pohjoismaiden ja YK:n humanitaarisen avun koordinaatiotoimisto OCHA:n vuosittaiset konsultaatiot pidettiin marraskuussa 2024 Pohjoismaiden rotaatiovuorossa olleen Tanskan johdolla. Konsultaatioiden agendalla olivat OCHA:n rahoitusnäkymät vuonna 2025, humanitaarinen diplomatia, ennakoiva toiminta ilmastokriiseissä sekä lokalisaatio ja ihmiskeskeinen lähestymistapa humanitaarisessa avussa. Pohjoismaiset humanitaariset päälliköt tapaavat virtuaalisesti useita kertoja vuodessa ajankohtaisia kysymyksiä käsitellen ja koordinoiden. Myös Gazan osalta tehtiin vuonna 2024 yhteistä vaikuttamistyötä, ml. ministeritason julkilausuma.

Pohjoismainen yhteistyö kestävästä kehityksestä edistävissä työryhmissä

Vuoden 2024 aikana pohjoismaiden ja USAIDin yhteistyöhön keskittyvä työryhmä: IMCA (Investment Mobilization Collaboration Arrangement) jatkoi toimintaansa. IMCA-yhteistyön kolmas yhteinen rahoitushaku julkistettiin COP29-ilmastokonferenssin yhteydessä järjestetyssä tilaisuudessa. Yhteistyön tavoitteena on löytää yhteisiä kestävästä kehityksestä edistäviä hankkeita. Lisäksi IMCA järjesti maaliskuussa tapaamisen Kööpenhaminassa ja virtuaalisia tapaamisia.

Pohjoismaista yhteistyötä varten on olemassa useita pohjoismaisia temaattisia kokoonpanoja. Näistä esimerkkeinä ovat verotus ja kehitys -tematiikka, YK:n apulaisasiantuntijatoiminnan yhteistyö sekä kehitysyhteistyön hallinnollis-juridisissa kysymyksissä (tilastollinen raportointi, juridiikka, taloushallinto ja riskienhallinta) useat epäviralliset pohjoismaiset ryhmät, jotka kokoontuvat säännöllisesti jakamaan tietoa ja kehittämään yhdessä toimintamalleja.

Alueellinen yhteistyö

Baltian maissa olevat Pohjoismaiden suurlähettiläät pitivät vuoden 2024 aikana tiiviisti yhteyttä ja Pohjoismaiden suurlähetystöt järjestivät yhteistyössä tilaisuuksia, joihin kutsuttiin korkean tason vieraita keskustelemaan ajankohtaisista kysymyksistä.

Pohjoismaiden ministerineuvostolla on kolme toimipistettä **Virossa** (Tallinna, Tartto, ja Narva, joista Narvan konttori tullaan tietojen mukaan lakkauttamaan). Suurin yhteistyöhanke 2024 oli Pohjolan päivän viettäminen Narvassa maaliskuun lopulla. Kaupungissa järjestettiin useita yleisötapahtumia. Suomen Tallinnan-suurlähetystö osallistui muiden pohjoismaiden edustustojen kanssa tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen. Sosiaalisessa mediassa tehtiin yhteisesti koordinoituja postauksia.

Lokakuussa 2024 oli perinteinen pohjoismainen viikko Itä-Virumaalla. Suomen suurlähetystö osallistui viikon suunnitteluun omilla sisällöillään (esim. kouluvierailut kiertotalousaiheella) ja avusti sopivien yhteistyötahojen löytämisessä.

Arvamus Festivalin paneelikeskustelujen osalta Suomen suurlähetystö teki 2024 yhteistyötä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa ja avusti sopivien asiantuntijoiden löytämisessä. Kouluihin välitettiin myös tietoa sekä etsittiin osallistujia nuorten Cyber Battle -tapahtumaan.

Lisäksi Pohjoismaiden suurlähettiläät vuorottelivat Tallinnassa korkean tason lounastapaamisten järjestämisessä. Yhteisiä tilaisuuksia järjestettiin myös NB8-kontekstissa eri kokoonpanoissa.

Suomen Tallinnan-suurlähetystö haki 2024 aikana rahoitusta (n. 45 000 euroa) ministerineuvoston edustustoille suunnatusta Nordic Embassy Programme -ohjelmasta, jolla edistetään visio 2030 tavoitteita. Hankkeen nimi on "Estonian Youth vs. Goliath; Promoting Gender Equality in the Digital Age". Hanke toteutetaan yhdessä useiden muiden pohjoismaisten suurlähetystöjen kanssa. Hankeen pääasiallisena virolaisena partnerina toimii President Kaljulaid Foundation, jolla on vahva paikallinen tuntemus ja vahva tausta tasa-arvotemojen edistämisessä.

Latviassa pohjoismainen yhteistyö toimi 2024 aikana hyvin ja oli aktiivista. Pohjoismaisilla suurlähetystöillä on mm. yhteinen kriisisuunnitelma ja sen ylläpitoa koskevia säännöllisiä tapaamisia sekä harjoituksia. Suurlähetystöjen ja Pohjoismaiden ministerineuvoston Riian-toimiston kanssa järjestettiin useita tapahtumia. Näitä olivat esimerkiksi suurlähettiläiden yhteinen alueellinen vierailu Daugavpilsiin syksyllä 2024. Vierailun yhteydessä pidettiin vuosittainen yhteispohjoismainen Nordic Days -tapahtuma. Yhteisiä tapaamisia oli myös latvialaisten viranomaisten kanssa. Kesällä järjestettiin perinteinen yhteispohjoismainen vastaanotto, johon osallistui satoja pääasiassa latvialaisia vieraita. Pohjoismailla oli myös yhteinen telta LAMPA-demokratiafestivaalilla kesällä 2024.

Pohjoismainen yhteistyö toimii **Liettuaassa** erittäin hyvin ja se on aktiivista. Kahden viime vuoden aikana pohjoismainen yhteistyö on monilta osin laajentunut NB8-yhteistyöksi, ja NB8 on vakiintunut pääviiteryhmäksi. Pohjoismaiden ministerineuvoston Vilnan toimisto on merkittävä yhteistyökumppani. Lisäksi Vilnassa toimivat pohjoismaiset ja balttilaiset kauppakamarit tekevät yhteistyötä keskenään ja suurlähetystöjen kanssa. Pohjoismaisessa tai NB-kokoonpanossa tehdään monipuolista yhteistyötä monien erilaisten tapahtumien ja tapaamisten järjestämisessä, jotka liittyvät niin politiikkaan, kulttuuriin, liike-elämään kuin ihmisoikeuksiinkin.

Pohjoismaisessa tai NB-kokoonpanossa toteutetaan tapaamisia liettualaisten ministereiden, virkamiesten ja muiden tärkeiden kontaktien kanssa. Kauppakamarit järjestävät säännöllisesti vierailuja sekä yleisötilaisuuksia. Vuonna 2024 Pohjoismaiden lähetystöt järjestivät myös yhteisen sosiaalisen median koulutuksen. Vuoden 2024 merkittävimmät yhteiset tapahtumat olivat Scandinavian Days -kulttuuripäivät, Nordic-Baltic Sustainability Summit -liike-elämäseminaari sekä Pride-paraati, jossa Pohjoismailla oli oma Pride-rekkansa.

Arktinen neuvosto on hallitseva kehys pohjoismaiden **arktiselle yhteistyölle**. Arktisen neuvoston kahdeksan jäsenvaltiota ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Islanti, Kanada, Yhdysvallat ja Venäjä sekä pysyvinä osallistujina kuusi arktisia alkuperäiskansoja edustavaa järjestöä.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan Arktisen neuvoston muut jäsenmaat joutuivat uudelleen harkitsemaan ja rajoittamaan yhteistyötä sen kanssa. Venäjää ei kuitenkaan suspendoitu. Norja otti Arktisen neuvoston puheenjohtajanaan päätavoitteekseen huolehtia Arktisen neuvoston jatkuvuudesta. Kertomusvuoden aikana, helmikuussa 2024 Norjan johdolla hyväksytyjen menettelytapaohjeiden myötä Arktisen neuvoston työryhmät ja asiantuntijaryhmät ovat jälleen kokoontuneet virtuaalisesti.

Poliittista vuorovaikutusta ei Arktisen neuvoston puitteissa edelleenkään ole, mikä on lisännyt muiden jäsenmaiden epävirallista yhteydenpitoa soveltuviin yhteyksissä. Aktiivisinta tietojenvaihtoa on ollut Pohjoismaiden kesken. Arktisen neuvoston työn rinnalla arktiselle alueelle ulottuneet jännitteet ovat lisänneet tarvetta dialogiin myös sotilaallisen turvallisuuden kysymyksistä ensisijaisesti Naton puitteissa. Arktisen neuvoston toimivaltaan sotilaallinen turvallisuus ei kuulu.

Vuonna 2024 globaali kiinnostus arktista aluetta edelleen voimistui. Geostrateginen kilpailu yhdistyneenä ilmaston nopeutuneeseen lämpenemiseen arktisella alueella lisää mielenkiintoa merireittejä, luonnonvaroja ja liiketoimintamahdollisuuksia kohtaan. Pohjoismaat ovat Arktisen neuvoston jäsenmaina johdonmukaisesti korostaneet, että arktisten alueiden hallinnan tulee pysyä arktisten maiden käsissä. Arktisen alueen tulevaisuutta koskeissa päätöksissä avainroolissa ovat arktiset valtiot ja arktisella alueella asuvat ihmiset.

Norja on hoitanut puheenjohtajuutta haasteellisessa tilanteessa ansiokkaasti. Jatkuvuuden rinnalla sen painopisteitä yhteistyössä ovat olleet valtameret, ympäristö ja luonto, kestävä taloudellinen kehitys ja arktisella alueella asuvat ihmiset, etenkin nuoriso. Kertomusvuonna aktiivisessa valmistelussa on ollut Tromssassa tammikuussa 2025 järjestettävä ensimmäinen arktisen alueen nuorten valmisteleva ja heitä kokoava konferenssi. Jatkuvuutta tälle painopisteelle on luvassa Tanskan kuningaskunnan puheenjohtajakaudella, joka alkaa toukokuussa 2025. Tanskan jälkeen Arktisen neuvoston puheenjohtajan vastuu siirtyy Ruotsille. Pohjoismaisten puheenjohtajuuksien kuuden vuoden putki luo tilaisuuden strategiseen jatkuvuuteen - esimerkiksi juuri nuorten osallisuuden painottamisessa. Lapset ja nuoret ovat toinen kärkiteemoista myös Suomen Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajakaudella 2025.

Arktisessa yhteistyössä Pohjoismaissa järjestettäviä päätapahtumia olivat vuonna 2024 Arctic Frontiers Tromssassa tammikuussa ja Arctic Circle Assembly Reykjavikissa lokakuussa. Päätapahtumien ohella pohjoismaista tietojenvaihtoa ja epävirallisia tapaamisia toteutui lukuisissa muissa pienemmissä yhteyksissä, joissa Pohjoismaiden arktiset suurlähettiläät tapasivat. Omia pelkästään pohjoismaisen arktisen yhteistyön tapahtumia ja tilaisuuksia ei vuoden aikana ollut.

Suomella, Norjalla ja Ruotsilla oli **Barentsin euroarktisen neuvoston** yhteispuheenjohtajuus lokakuuhun 2024 saakka. Suomi päätti marraskuussa erota tästä yhteistyömuodosta vuoden 2026 alusta, koska se ei vastaa enää tämän päivän tarpeita. Tiivis yhteistyö pohjoisilla alueilla on Suomelle entistäkin tärkeämpää, ja sitä jatketaan muilla foorumeilla, kuten Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja Arktisessa neuvostossa.

Profilointi- ja maakuvayhteistyö

Pohjoismainen profilointityö jatkui aktiivisena myös vuonna 2024. Työssä keskityttiin erityisesti Pohjoismaiden edustustojen tukemiseen ja vertaisoppimiseen. Pohjoismaisista maakuvatekijöistä koostuvan työryhmän tunnistamien tarpeiden perusteella päätettiin käynnistää kaksi uutta hanketta: globaalin analyysin laatiminen Pohjoismaiden brändistä (toteuttajana Anholt & co) sekä pohjoismaisen brändäystyökalupakin kehittäminen.

Jo perinteinen **Nordic Talks** -keskustelutarja tavoitti myös 2024 kuulijoita eri puolilla maailmaa. Vuodesta 2020 lähtien käynnissä ollut sarja on esitellyt yli 500 puhujaa ja sitä on kuunneltu yli 50 maassa. **Traces of North** -konseptin kehittämistä jatkettiin vuoden 2024 aikana. Alun perin verkkosivustosta ja sosiaalisen median sisällöistä koostunut konsepti on laajentumassa digitaalseksi coffee table -kirjaksi, joka on suunnattu lähetystöille ja muille pohjoismaisille toimijoille maailmanlaajuisesti. Kirjaan pohjautuva näyttely tullaan toteuttamaan myöhemmässä vaiheessa. Julkaisua voi myös tilata jaettavaksi erilaisissa tapahtumissa. Tavoitteena on luoda konkreettinen ja visuaalisesti vaikuttava tuote, joka tukee Pohjoismaiden brändin kansainvälistä edistämistä.

SEKTORIYHTEISTYÖ

Kulttuuriyhteistyö

Pohjoismaiden kulttuuriministerineuvoston työtä ohjasivat Pohjoismaiden ministerineuvoston **Visio 2030** ja **Ruotsin puheenjohtajuusohjelma 2024**. Puheenjohtajamaana Ruotsi edisti lasten ja nuorten lukemista sekä kokemustenvaihtoa valmius- ja varautumisasioista kulttuuri- ja mediasektorilla. Ruotsi aktivoi erityisesti pohjoismais-balttialaista yhteistyötä kulttuuriperinnön suojelun osalta kriisi- ja sotatilanteessa.

Kulttuuriministerineuvosto kokoontui Ruotsin johdolla kahdesti vuoden aikana, keväällä Tukholmassa ja syksyllä Reykjavíkissa Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä. Tukholman kokouksen yhteydessä kulttuuriministereillä oli myös epävirallinen kokous Latvian, Liettuan ja Viron kulttuuriministerien kanssa. Kulttuuriministerineuvosto otti vuoden aikana kantaa yhteen Pohjoismaiden neuvoston suositukseen, suositus 5/24: ”En utlånsordning for kulturskatter mellom nordiske institusjoner”.

Kulttuuriministerit hyväksyivät **kulttuurisektorin budjetin vuodelle 2025** ja uuden **kulttuuripolitiikan pohjoismaisen yhteistyöohjelman 2025–2030** <https://pub.norden.org/politiknord2024-735/>, jonka valmistelussa kuultiin laajasti eri toimijoita, mukaan lukien Pohjoismaiden neuvostoa. Yhteistyöohjelmaa toimeenpanevan työohjelman 2025–2027 valmisteluun osallistuivat Ruotsi, Suomi, Tanska ja Ahvenanmaa. Yhteistyöohjelman mukaan ”Pohjoismaat voivat yhdessä vahvistaa kulttuurin merkitystä kansainvälisesti ja rakentaa kestäviä ja häiriönsietokykyisiä yhteiskuntia”.

Kulttuuriministerineuvosto päätti tukea nuorten **lukemisen edistämistä** alueilla, joilla on sosioekonomisia haasteita. Päätöksenteon pohjana hyödynnettiin uutta tutkimustietoa, mm. Kulturanalys Nordenin laatimaa raporttia ”Statliga insatser för ökad läsning och läslust hos barn och unga i Norden” <https://www.norden.org/sv/publication/statliga-insatser-okad-lasning-och-laslust-hos-barn-och-unga-i-norden> (NMR, Nordisk kulturfakta 2024:04). Lasten ja nuorten lukemisen edistämiseen liittyen

kulttuuriministerineuvosto myönsi lisäksi jatkorahoitusta Pohjoismaisen kulttuuripisteen koordinoimalle hankkeelle **”Den nordiska bokslukaren”**, joka esittelee pohjoismaista lastenkirjallisuutta ja -kuvitusta.

Kulttuuriministerien kokous: vasemmalta Lilja Dögg Alfreðsdóttir, Annika Hambrudd, Lubna Jaffery, Parisa Liljestrand, Sari Multala, Karen Ellemann, Sirið Stenberg ja Torsten Asbjørn Andersen

Kuva: Magnus Fröderberg/norden.org

Lasten ja nuorten lukemiseen liittyen tiede- ja kulttuuriministeri Multala osallistui yhdessä Ruotsin opetusministerin sekä Norjan ja Ruotsin kulttuuriministerien kanssa paneelikeskusteluun ”Läsning så in i Norden”, jonka Ruotsi järjesti 26.9.2024 Göteborgin kirjamessejen yhteydessä.

Lapsiin ja nuoriin liittyen kulttuuriministerineuvosto päätti lisäksi muuttaa Volt -kulttuuri- ja kieliohjelman toistaiseksi voimassa olevaksi ohjelmaksi. Ohjelmasta saatu palaute on ollut myönteistä, mutta ohjelman hakemusmäärät eivät ole kuitenkaan olleet kovin suuria. Suomi kirjautti pöytäkirjaan näkemyksensä siitä, että ohjelmaa tulee jatkossa arvioida säännöllisesti ulkopuolisen arvioitsijan toimesta.

Kulttuuriministerit hyväksyivät toimintasuunnitelman 2025–2027 tutkimuskeskukselle Kulturanalys Norden, joka saa osan rahoituksestaan kulttuuriministerineuvostolta. Pohjoismaisen käännoistuen mandaatti uusittiin niin ikään, joten tukiohjelman hallinnoinnista vastaa myös jatkossa Slots- og kulturstyrelsen Tanskassa.

Kansainvälisen toiminnan osalta kulttuuriministerineuvosto antoi ministerineuvoston sihteeristölle tehtäväksi selvittää millaisella konseptilla ja käytännön edellytyksillä **Pohjoismaiden ulkopuolella toteutettavia yhteispohjoismaisia kulttuuripanostuksia** voisi järjestää kaudella 2025–2030.

Epävirallisessa pohjoismais-balttilaisessa kokouksessa kulttuuriministerit hyväksyivät yhteisen julistuksen nimellä ”**Nordic-Baltic ministerial declaration on the role of culture and cultural heritage for democratic and resilient societies**” <https://www.norden.org/en/declaration/role-culture-and-cultural-heritage-democratic-and-resilient-societies>. Julistuksessa kulttuuriministerit korostavat Pohjoismaiden ja Baltian maiden kulttuuriyhteistyön merkitystä sekä pitävät tärkeänä Pohjoismaiden ja Baltian maiden valmiuksien vahvistamista kulttuuriperinnön suojelemiseksi ja kulttuuritoiminnan ylläpitämiseksi kriisi- ja sotatilanteessa. Lisäksi kulttuuriministerit tuomitsevat Venäjän hyökkäyksen Ukrainaun sekä Ukrainan kulttuuriperinnön tuhoamisen ja vahingoittamisen. Ruotsi järjesti myös yhteistyössä Riksantikvarieämbetetin kanssa 11–12.6.2024 Tukholmassa lähinnä pohjoismais-balttilaisille viranomaisille suunnatun **konferenssin valmiuskysymyksistä kulttuurisektorilla** keskittyen erityisesti kulttuuriperinnön suojeluun.

Sektorit ylittävä yhteistyö

Kulttuuriministerineuvosto ja koulutus- ja tutkimusministerineuvosto hyväksyivät yhdessä **pohjoismaisen kielipoliittisen julistuksen**, joka täydentää kunkin maan kansallista kielipolitiikkaa. Julistuksen mukaan halutaan säilyttää Pohjoismaihin kuuluvat kielet elinvoimaisina ja kehittää pohjoismaista kieliyhteyttä. Erikseen nimetty poikkisektoriaalinen kielipoliittinen työryhmä vastasi julistuksen toimeenpanoon liittyvän työohjelman 2025–2027 valmistelusta.

Kulttuuriministerit keskustelivat Pohjoismaiden neuvoston palkintoihin liittyvien sääntöjen päivittämisestä Telemarksforskingin laatiman selvityksen pohjalta. Yhteistyöministerineuvosto tulee jatkossa vastaamaan palkintojen rahoituksesta, mutta kulttuuriministereillä säilyy edelleen sisältövastuu palkinnoista asiantuntijaraatien avustuksella.

Suomi aloitti puheenjohtajuusvuotenaan 2021 ympäristöministeriön koordinoiman monivuotisen hankkeen **Nordic Networks for Circular Construction**, joka saatiin nyt päätökseen. Hankkeesta julkaistiin loppuraportti ”Policy Pathways for Fostering Circular Transition in Construction in the Nordic Region” <https://pub.norden.org/nord2024-030/>. Opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla hankkeessa oli pohjoismaisen rakennuskulttuurin narratiivin koontaminen julkaisuksi nimeltä ”An Invitation to Be Exceptional: A Narrative for the Nordic Baukultur” <https://pub.norden.org/nord2024-022/>. Narratiivissa tunnistetaan Pohjoismaita yhdistäviä tekijöitä arkkitehtuurin ja rakentamisen alalla sekä ehdotetaan aiheita, joihin arkkitehtuuri- ja rakennusala voisivat tarttua kestävyiden edistämiseksi.

Muu keskeinen toiminta

Ministeri Multalan esityksestä seuraavat henkilöt valittiin Pohjoismaiden ministerineuvoston päätöksellä Suomen edustajiksi pohjoismaisiin luottamustehtäviin:

- *Pohjoismaisen kulttuurirahaston hallitukseen 2025–2026 erityisasiantuntija Kirsi Väkiparta (varsinainen jäsen) ja kulttuuriasianneuvos Tapani Sainio (varajäsen)*
- *Pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinnon kansalliseen palkintolautakuntaan 2025–2028 viestintäasiantuntija Marjo Pipinen (puheenjohtaja, jäsen), elokuvajournalisti Kalle Kinnunen (jäsen) ja toiminnanjohtaja Tytti Rantanen (jäsen)*
- *Pohjoismaiden neuvoston lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkinnon kansalliseen palkintolautakuntaan 2025–2028 lasten- ja nuortenkirjallisuuden dosentti Maria Lassén-Seger (puheenjohtaja, varsinainen jäsen), yliopistonlehtori, FT, dos. Sirke Happonen (varsinainen jäsen), Content Manager ja kirjastonhoitaja Mikael Gros (varajäsen) sekä FM, kirjastopedagogi Pirkko Ilmanen (varajäsen)*

Koulutus- ja tutkimusyhteistyö

Ruotsin johdolla koulutus- ja tutkimusministerineuvoston (MR-U) keskeisiä teemoja vuonna 2024 olivat STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) -aineet, perustaidot sekä korkeakoulutuksen ja tieteen vastuullinen kansainvälisyys. Vuoden aikana päätettiin myös sektorin uudesta yhteistyöohjelmasta vuosille 2025–2030 ja päivitetystä pohjoismaisesta kielipoliittisesta julistuksesta.

Nopea kehitys tekniikan ja luonnontieteiden alalla vaatii uutta korkeantason osaamista. Tähän osaajatarpeeseen ja paikoitellen kiperään osaajapulaan vastaaminen on keskeistä Pohjoismaiden kilpailu- ja innovaatiokyvyn ylläpitämiseksi. Osaamispolun vahva jatkumo varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta alkaen jatkuu korkeakoulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen on edellytys tässä onnistumiseksi.

Puheenjohtajamaa Ruotsi järjesti pohjoismaisen seminaarin PISA-tuloksista keskittyen erityisesti matematiikan oppimistuloksiin. Seminaarissa esiteltiin myös esimerkkejä matematiikan ja luonnontieteiden osaamisen kansallisista strategioista kuten Suomen LUMA-strategia 2030. Vuoden aikana julkaistiin myös matematiikan ja luonnontieteiden opetusta, opetuksen muuttuvia edellytyksiä ja haasteita analysoiva Northern Lights-raportti pohjautuen Pohjoismaiden tuloksiin kansainvälisessä TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) -tutkimuksessa. Pohjoismainen aikuiskoulutuksen verkosto (NVL) järjesti konferenssin vihreän siirtymän osaamistarpeista.

Matemaattisten taitojen ohella Ruotsi nosti puheenjohtajuusohjelmassaan esiin myös lukemisen ja kirjoittamisen taidon merkitystä ja yhteistyössä kulttuurisektorin kanssa järjesti seminaarin lasten ja nuorten lukemisesta Göteborgin kirjamessuilla.

Islannin puheenjohtajuuskaudella aloitettu asiantuntijatyö liittyen varhaiskasvatuksen yhteiskunnalliseen ja kansantaloudelliseen merkitykseen valmistui ja sitä koskeva raportti julkaistiin ministerineuvoston julkaisusarjassa. Varhaiskasvatus näkyy vahvasti myös tulevassa koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyöohjelmassa koulutusalan kokonaisuudessa.

Kansainvälisyys on keskeinen osa korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten toimintaa. Epävakaassa ja polarisoituneessa maailmassa on kuitenkin tärkeää, ettei pohjoismaisten tiedeyhteisöjen avoimuutta ja yhteistyötä käytetä kielteisiin tai haitallisiin tarkoituksiin. Tästä syystä on tärkeää, ettei herkkää ja suojaamisen arvoista toimintaa ja tietoa päädy väärin käsiin. Ruotsi järjesti puheenjohtajuusvuoden päätteeksi konferenssin ja kokouksen korkeakoulutuksen ja tieteen vastuullisesta kansainvälistymisestä.

Demokratiakasvatuksen pohjoismaisen DIS-verkoston puitteissa Ruotsin Skolverket järjesti lisäksi konferenssin koulujen demokratian ja rasminvastaisesta työstä. Ruotsissa on valmistunut koulujen demokratia- ja ihmisoikeustyötä tukemaan ns. demokratiaportaat, joiden rakentamisessa on hyödynnetty pohjoismaista demokratiakasvatuksen yhteistyötä ja erityisesti Norjan demokratiakasvatuksen ns. Dembra-mallia.

Pohjoismaiden koulutus- ja tutkimusministerineuvoston Tukholmassa pidetyn kokouksen teemoina olivat STEM-aineiden koulutus kautta koulutusjärjestelmän. Koulutuksen ja tutkimuksen virkamieskomitea kokoontui neljä kertaa. Kokouksissa käsiteltiin vuoden aikana tehtävää yhteistyötä, elinikäisen oppimisen uuden verkoston luomista (entinen aikuiskoulutuksen verkosto), sekä tuloksia strategiakauden 2021–2024 hankkeista.

Koulutusyhteistyön rahoitusohjelma, **Nordplus**, vastaanotti hakukierroksella 544 hakemusta ja rahoitti kevään 2024 hakukierroksella yhteensä n. 12,5 miljoonalla eurolla 347 hanketta kattaen kaikki koulutusasteet ja pohjoismaisen kieliyhteistyön kehityshankkeita. Pandemiasta johtuen ohjelmassa oli käytettävissä palautuneita määrärahoja vuosittaisen budjettirahan lisäksi. Hakukierroksen erityinen painopistealue oli sosiaalisesti kestävä kehitys.

Pohjoismaisessa tutkimusyhteistyönlaitoksessa **NordForskissa** oli vuonna 2024 käynnissä yhteensä 125 tutkimushanketta. Määrärahallisesti suurin yhteistyön ala kuluneena vuonna oli terveyden ja hyvinvoinnin tutkimus. Vuonna 2024 käynnistettiin tutkimusohjelmia liittyen mm. arktisen alueen kestäväan kehitykseen, pandemian vaikutuksiin lasten ja nuorten oppimiseen ja hyvinvointiin sekä maahanmuutto- ja integraatiotutkimukseen sekä myönnettiin rahoitusta tutkijaverkostoille liittyen mikrobilääkeresistenssiin ja yhteiskunnalliseen valmiuden ja resilienssin tutkimiseen. NordForskin myöntämä rahoitus perustuu rahoitusmalliin, jossa 1/3 rahasta tulee Pohjoismaiden ministerineuvostolta ja 2/3 muilta rahoitustahoilta, etupäässä kansallisilta tutkimusrahoittajilta.

Ympäristö ja ilmasto

Pohjoismaiden ympäristö- ja ilmastoasiain ministerineuvosto on tehnyt vuodesta 2021 lähtien aktiivisesti työtä ministerineuvoston vision toteuttamiseksi. Yhteistyöhön sisältyy paljon eri teemoja, kuten vihreä siirtymä, ilmasto, luonnon monimuotoisuus, kiertotalous, rakentaminen ja liikenne. Kuusi pysyvää työryhmää on toteuttanut alan vuosien 2019–2024 yhteistyöohjelmaa ja edistänyt vision tavoitteiden saavuttamista. Ympäristö- ja ilmastoasioiden ministerineuvoston osittain rahoittamat Joutsenmerkki ja pohjoismainen rahoituslaitos NEFCO ovat tärkeitä toimijoita pohjoismaisessa ympäristö- ja ilmastoyhteistyössä. Suomessa rakentamiseen liittyvistä asioista vastaa ympäristöministeriö. Ministeriö on ollut viime vuosina aktiivisesti mukana pohjoismaisessa rakennusalan yhteistyössä. Lisäksi ympäristöministeriö on osallistunut aluesuunnittelun ja kaupunkikehittämisen yhteistyöhön ministerineuvostossa yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Ympäristö- ja ilmastoministerit hyväksyivät ympäristö- ja ilmastoalan yhteistyöohjelman elokuussa 2024. Ohjelma sisältää kolme yleistavoitetta ja useita välitavoitteita, jotka liittyvät ilmastomuutokseen, luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen ja saasteiden ympäristövaikutuksiin. Yhteistyöohjelman tavoitteet ja välitavoitteet on määritelty tarkemmin vuosien 2025–2027 työsuunnitelmassa.

Ympäristö- ja ilmastoasiain virkamieskomitean (ÄK-MK) johdolla valmisteltiin vuonna 2024 kymmenkunta ohjelmaehdotusta, jotka konkretisoivat toimintasuunnitelmassa määriteltyjä painopisteitä. Vuoden 2025 alussa käynnistetyissä ohjelmissa keskitytään muun muassa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, luontokadon pysäyttämiseen, kiertotalouteen siirtymisen edistämiseen, muovisaasteen vähentämiseen ja kulutuksen haittojen vähentämiseen. Toiminnassa keskitytään sekä Pohjoismaissa toteutettaviin toimenpiteisiin että kansainväliseen yhteistyöhön.

Maat ovat pystyneet hyödyntämään viime vuosien yhteistyön tuottamia tuloksia strategisessa työssä uusien toimintojen kehittämiseksi vuosille 2025–2027. Useat hankkeet julkaisivat strategiakauden 2019–2024 viimeisenä vuonna loppuraporttinsa ja suosituksensa yhteistyön jatkamiseksi.

Pohjoismaat ovat aktiivisia monissa kansainvälisissä ympäristö- ja ilmastoprosesseissa. Yksi tärkeimmistä on luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen täytäntöönpano. Maat osallistuvat aktiivisesti myös maailmanlaajuiseen ilmastotyöhön, jota tehdään Pariisin sopimuksen pohjalta. YK:n vuotuinen

ilmastokokous pidettiin marraskuussa Bakussa, Azerbaidžanissa. Vuodesta 2022 lähtien on käyty neuvotteluja uudesta maailmanlaajuisesta sopimuksesta, jonka tavoitteena on rajoittaa muovin käytön kielteisiä vaikutuksia. Pohjoismaat ovat olleet neuvotteluissa vahvasti mukana, ja niillä on lopputuloksen suhteen kunnianhimoiset tavoitteet. Viides kansainvälinen neuvottelukokous pidettiin Etelä-Koreassa loppuvuodesta, mutta osapuolet eivät päässeet vielä yhteisymmärrykseen uudesta sopimuksesta. Neuvotteluja jatketaan vuonna 2025, jotta maailmanlaajuisesti sitova sopimus saataisiin aikaan mahdollisimman pian.

Vuoden ensimmäinen ympäristö- ja ilmastoministerien (MR-MK) kokous pidettiin toukokuussa. Ministerit keskustelivat Tukholman kokouksessa muun muassa kansainvälisistä ympäristö- ja ilmastoprosesseista, kuten meneillään olevista maailmanlaajuisen muovisaasteen vähentämistä koskevan sopimuksen neuvotteluista. Toisena keskustelunaiheena olivat ilmastokysymykset, kuten ilmastomuutokseen sopeutuminen. UNEP:in pääsihteeri Inger Andersen osallistui kokoukseen. Ministerit keskustelivat erityisesti kiertotaloudesta sekä Pohjoismaiden ja UNEP:in yhteistyömahdollisuuksista. Lisäksi ministerit hyväksyivät yhteisen julkilausuman UNEP:in kanssa. Vuoden toinen ministerikokous pidettiin marraskuussa etäkokouksena. Suomi esitteli kokouksessa Pohjoismaiden ministerineuvoston tulevan puheenjohtajakautensa painopisteet.

Rakentaminen

Pohjoismaisessa rakennusalan yhteistyössä on viime vuosina keskitytty erityisesti kestäväan rakentamiseen ja ilmastokysymyksiin. Yhteistyö on muun muassa edistänyt julkisten hankintojen myönteisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia, vahvistanut pohjoismaista puurakentamiseen liittyvää yhteistyötä ja luonut edellytyksiä päästöttömien työmaiden perustamiselle. Pohjoismaat ovat myös jakaneet kokemuksia rakentamista ja rakennusten ilmastojalanjälkeä koskevien EU-säädösten toimeenpanosta.

Ympäristöministeriön johdolla käynnistettiin vuonna 2021 kolmivuotinen hanke, jonka tavoitteena on edistää rakentamisen kiertotaloutta, luoda uusia yhteistyöverkostoja ja jakaa rakentamisen kiertotalouden käytäntöjä Pohjoismaissa. Yhteistyöhön osallistuivat Suomesta ympäristöministeriön lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä SITRA. Hanke tuotti useita suosituksia pohjoismaisen rakentamisen kiertotalouteen liittyvän yhteistyön jatkamiseksi. Tulokset esiteltiin elokuussa Göteborgissa pidetyssä ministerikokouksessa. Rakentamisesta ja asumisesta vastaavat ministerit keskustelivat kokouksessa ehdotuksesta tulevaisuuden pohjoismaiseksi kestäväan rakentamisen ohjelmaksi, joka laaditaan vuosille 2025–2027.

Aluesuunnittelu ja kaupunkien kehittäminen

Kestäväan kasvun ministerineuvoston (MR-TILLVÄXT) alla toimii kolme virkamieskomiteaa (energia-, elinkeino- ja aluepolitiikka). Aluepolitiikan virkamieskomiteassa käsitellään aluesuunnittelun ja aluekehittämisen asioita. Sekä ympäristöministeriö että työ- ja elinkeinoministeriö ovat siinä edustettuina. Aluepolitiikan virkamieskomitea (ÄK-R) päättää mm. teemaryhmien, raja-aluekomiteoiden ja Nordregion eli pohjoismaisen aluekehityksen ja -suunnittelun tutkimuskeskuksen rahoituksesta. Kolme pysyvää työryhmää toteutti aluepolitiikan yhteistyöohjelmaa kaudelle 2019–2024 mikä osaltaan toteuttaa Visio 2030:n tavoitteita.

Kesäkuun ministerikokouksessa oli teemana varautuminen (Civil regional beredskap – för ett robust Norden). Keskustelussa oli myös uusi yhteistyöohjelma, joka valmisteltiin virkamieskomiteassa. Suomi on painottanut työssä vihreää siirtymää, puhtaaseen energiaan perustuvia investointeja, osaavan työvoiman

saatavuutta sekä kokonaisturvallisuutta. Toisena keskeisenä aiheena vuoden aikana oli raja-aluekomiteoiden työn kehittäminen.

Pohjoismainen ympäristörahoitusyhtiö Nefco

Nefcon eli pohjoismaisen vihreän pankin päätoimipaikka sijaitsee Helsingissä. Nefco tukee pohjoismaisten pienten ja keskisuurten yritysten vihreää siirtymää ja kasvua tarjoamalla velka- ja pääomarahoitusta silloin, kun riskiprofiili on liikepankeille liian korkea. Vuonna 2024 Nefco sijoitti kuuteen uuteen pk-sektorin kansainvälistymishankkeeseen liikenteen, energian ja teollisuuden sektoreilla.

Nefco toimii aktiivisesti myös Ukrainassa, jossa se toteuttaa jälleenrakennushankkeita pohjoismaisella ja EU:n lahjarahalla. Ukrainassa painopiste on kuntien kriittisessä infrastruktuurissa energia- ja vesihuollon varmistamiseksi sekä koulurakennusten ja maan sisäisten pakolaisten asumispalveluiden korjaamisessa ja rakentamisessa. Tavoitteena on vahvistaa Ukrainan resilienssiä, tukea ympäristöturvallisuutta ja edistää maan integraatiota Eurooppaan.

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Pohjoismaiden ministerineuvoston elinkeinoministerikokouksen 4.10. pääaiheena oli kestävä kaivos- ja mineraalituotanto. Kokous järjestettiin Tukholmassa Epirocin tutkimuskaivoksessa Sicklassa. Samana päivänä pohjoismainen kaivostoimiala käynnisti yhteistyöverkoston, jonka tavoitteena on edistää alan kasvua ja kilpailukykyä koko arvoketjun osalta (Nordic Forum on Raw Materials). Elinkeinoministerit allekirjoittivat kokouksen päätteeksi Norjan vuosi sitten tekemän aloitteen perusteella elinkeinopoliittista yhteistyötä koskevan julistuksen. Kokouksessa Ruotsi, Suomi ja Norja osallistuivat ministeritasolla ja lisäksi Tanska ja Grönlanti osallistuivat virkatasolla.

Elinkeinopoliitiikan virkamieskomitean (ÄK-N) vuoden 2024 työskentelyn pääpaino oli elinkeinoalueen yhteistyöohjelman 2025–2030 suunnittelussa, teollisen ohjelman valmistelussa Norjan aloitteesta sekä elinkeinoministereiden kokousjärjestelyissä. Elinkeinoalueen virkamieskomitea kokoontui neljä kertaa, 6.3., 23.4. ja 27.11. Kööpenhaminassa sekä 25.9. Tukholmassa. Lisäksi järjestettiin ylimääräinen projektiasioihin keskittynyt etäkokous 16.1.

Tammikuun etäkokouksen pääaiheita olivat Nordic GovTec, Nordic Design Summit, kriittiset arvoketjut (Tanska, Suomi) sekä projektibudjetit. Maaliskuun Kööpenhaminan kokouksessa Färsaarten hakemus täysjäsenyydestä siirrettiin ratkaistavaksi yhteistyöministereiden tasolle. Lisäksi käsiteltiin yhteistyöohjelmaa vuosille 2025–2030, työsuunnitelmaa 2025–2027 sekä Norjan aloitetta pohjoismaisesta teollisesta yhteistyöstä. Huhtikuun kokouksen agendalla oli liikenneohjelma ja EXPO 2025 valmistelu. Syyskuun kokous jatkoi pääosin vuoden aiempien teemojen parissa. Marraskuun kokouksessa Suomi esitteli alustavaa ÄK-N puheenjohtajuuskauden suunnitelmaa. Kokouksessa hyväksyttiin työohjelma vuosille 2025–2027 sekä tehtyjen muutosten jälkeen Nordic Tourism Plan 2025–2030. Lisäksi keskusteltiin mm. työohjelman määrärahojen jakautumisesta eri painopistealueille, Nordic Smart Government & Business, Nordic Innovation kehitysehdotuksista ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rajaesteyhteistyöstä.

Matkailu

Vuonna 2024 matkailutyöryhmä päivitti pohjoismaisen matkailuyhteistyön suunnitelman vuoteen 2030 ja elinkeinopoliittinen virkamieskomitea hyväksyi suunnitelman kokouksessaan marraskuussa 2024. Pohjoismaisen matkailutyöryhmän jäsenenä TEM ja Visit Finland osallistuivat suunnitelman päivittämiseen

aktiivisesti. Suunnitelmaluonnos oli kommentoitavana myös mm. Matkailufoorumin jäsenillä. Vuonna 2024 Visit Finland osallistui Tanskan koordinoimaan tuotekehitys- ja markkinointihankkeeseen, jossa edistettiin yhdysvaltalaisen ja kiinalaisten matkustusta Pohjoismaihin. Hanke oli osa aiemman Pohjoismaisen matkailuyhteistyön suunnitelman (2019–2023) toteutusta ja sai rahoituksensa Suomen puheenjohtajuuskaudella vuonna 2021 elinkeinoministerien hyväksymästä matkailun projektikokonaisuudesta. Lisäksi Suomi (mm. TEM, Visit Finland, Tilastokeskus) osallistui projektikokonaisuuteen kuuluvien muiden hankkeiden toteutukseen osallistumalla esimerkiksi hankkeissa (uudistava matkailu, matkailutilastoinnin kehittäminen) tehtävään aineistonkeruuseen.

Pohjoismaiden ministerineuvoston alla toimiva pohjoismainen matkailutyöryhmä työskenteli Ruotsin puheenjohtamana. Yhteistyötä ohjasi elinkeinoministerien kesällä 2019 hyväksymä Pohjoismaisen matkailuyhteistyön suunnitelma 2019–2023. Matkailu ei noussut esille ministeritason keskusteluissa vuoden aikana. Aktiivinen pohjoismainen yhteistyö tuki Suomen matkailustrategian toimeenpanoa erityisesti kestävästä matkailusta, matkailun tiedolla johtamista ja matkailun edistämistä koskevien kirjausten osalta.

Energiapolitiikka

Ruotsin puheenjohtajuuskaudella Pohjoismaiden ministerineuvoston energiasektorin teemoja olivat sähkömarkkinayhteistyö, sähköistyminen ja vihreä siirtymä.

Energiaministerineuvoston (MR-E) kokous pidettiin Tukholmassa 3.10.2024. Agendalla olivat ajankohtainen energiaturvallisuustilanne, sähkömarkkinayhteistyö sekä vedyn rooli energiasiirtymässä. Lisäksi esillä oli vuosien 2025–2030 pohjoismaisen ministerineuvoston energiasektorin yhteistyöohjelman hyväksyminen.

Energiapolitiikan virkamieskomiteassa käytiin keskustelua pohjoismaisen energiasektorin tulevien vuosien työn suunnittelusta ja valmisteltiin energiasektorin yhteistyöohjelmaa 2025–2030, joka hyväksyttiin lokakuun energiaministerikokouksessa. Lisäksi hyväksyttiin työsuunnitelma vuosille 2025–2027 ja arvioitiin edellisen kauden työsuunnitelman 2022–2024 toteutumista. Virkamieskomitea myönsi rahoitusta useille energiasektorin pohjoismaisille hankkeille, mm. merituulivoimaluvitus, lämpöpumput, sähkönostosopimukset (PPA) ja EU:n energiatehokkuusdirektiivin toimeenpano.

Energiapolitiikan virkamieskomitean alaisista työryhmistä ja ryhmistä aktiivisesti toimivat vuonna 2024 sähkömarkkinaryhmä (EMG), uusiutuvan energian ja vedyn työryhmä (NAFH) ja energiatehokkuusviranomaistyöryhmä (Nordsyn). Lisäksi kokouksia piti Pohjoismaiden ja Baltian maiden hiilidioksidin talteenottoon, käyttöön ja varastointiin keskittyvä verkostoryhmä (NGCCUS).

Sähkömarkkinatyöryhmä (EMG)

Sähkömarkkinaryhmän (EMG) työ jatkui aktiivisena vuonna 2024. Keskeisenä teemana työryhmässä käsiteltiin EU:n sähkömarkkinamallin uudistusta. Sähkömarkkinaryhmä järjesti Pohjolan sähkömarkkinafoorumin 22.–23.4.2024 Tukholmassa. Työryhmä teetti ja käynnisti useita selvityksiä ajankohtaisista aiheista, mukaan lukien energiaköyhyyttä koskeneen selvityksen julkaisu ja selvitysten käynnistäminen kapasiteetti- ja joustomekanismeista sekä aggregoidun kysyntäjoukon käytöstä Pohjoismaissa.

Hiilidioksidin talteenotto, käyttö ja varastointiryhmä (NgCCUS)

Hiilidioksidin talteenottoa, käyttöä ja varastointia käsittelevässä NgCCUS-ryhmässä maat jakavat tietoa omista CCUS-toimistaan. Ruotsilla ja Suomella on suuria bio-CO₂-lähteitä, Norjalla ja Tanskalla merenalaisia varastointimahdollisuuksia ja Islannilla geotermisen energian käytöstä tulevia hiilidioksidipäästöjä, joita alkavat varastoida geologisesti maaperään. Norjan ja Tanskan tavoin myös Islanti kaavailee varastoivansa hiilidioksidia muista maista. Norja ja Tanska ovat siirtymässä hiilidioksidivarastointiin Pohjanmerellä ja asiaan tulee konkretiaa.

Uusiutuvan energia ja vetytyöryhmä (NAFH)

Uudistunut uusiutuvan energian ja vedyn työryhmä (NAFH) käynnistyi kesäkuussa 2023 ja vuosi 2024 oli työryhmän ensimmäinen täysi toimintavuosi. NAFH-työryhmän puheenjohtajuus seuraa Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajavuoroja, ja vuonna 2024 puheenjohtajana toimi Ruotsi. Vuonna 2024 työryhmä toimi energiapolitiikan virkamieskomitean rahoittaman selvitysprojektin Mapping Nordic Hydrogen Valleys ohjausryhmänä. Selvitys kartoitti potentiaalisia vedyn ja jatkojalosteiden tuotantoalueita ja -keskittymiä Pohjoismaissa huomioiden mm. alueen infrastruktuuri, tuotteiden loppukäyttömahdollisuudet sekä vedyn tuotantoa alueilla edistävät politiikkatoimet. Selvityksen yhteydessä toteutettiin sovellus, josta voi hakea erityyppisiä vetykeskittymiä Pohjoismaissa. Lisäksi työryhmässä suunniteltiin tulevia selvityksiä ja kuultiin ajankohtaisia alustuksia.

Aluepolitiikka

Pohjoismaisessa yhteistyössä aluesektori sisältää sekä aluekehittämisen että -suunnittelun ja on siten lähtökohtaisesti poikkihallinnollista. Aluesektorin työpanoksesta ja resursseista suurin osa kohdentui yhteistyöohjelman 2021–2024 toimeenpanoon. Käytännössä ohjelman toteutuksesta on vastannut kolme teemaryhmää, jotka ovat keskittyneet kaupunkikehittämiseen, maaseutukehittämiseen sekä innovatiivisiin ja resiliентteihin alueisiin. Jokaisessa teemaryhmässä on ollut suomalaisia jäseniä sekä valtioneuvostosta että alueilta. Tutkimuslaitos Nordregiolla on teemaryhmien sihteeristönä sekä tutkimus- ja selvityshankkeiden toteuttajana ollut merkittävä rooli yhteistyöohjelman toteutuksessa sekä tuloksista viestimisessä ja niiden levittämisessä. Valtaosa ohjelman hankkeista on ollut erilaisia selvitys- ja tutkimushankkeita, joiden avulla on tuotettu tietoa, tunnistettu ja levitetty hyviä käytäntöjä sekä verkotettu eri maiden kansallisia, alueellisia ja paikallisia aluetoimijoita.

Vuonna 2024 fokus oli yhteistyöohjelman toimenpiteiden loppuun saattamisessa ja niiden tulosten levittämisessä. Yhteistyöohjelman ja sitä toteuttavien teemaryhmien lisäksi muita merkittäviä toimijoita sektorilla ovat 12 raja-aluekomiteaa sekä Pohjois-Atlantin yhteistyöorganisaatio NORA. Nämä sekä yhteispohjoismainen aluetutkimuslaitos Nordregio saavat perusrahoituksensa aluesektorin budjetista.

Sektorin virkamieskomitean työssä painottui vuoden 2024 uuden yhteistyöohjelman 2025–2030 valmistelu. Sisällöllisesti uudessa yhteistyöohjelmassa painottuvat kokonaisturvallisuus ja varautuminen, alueiden vetovoima, kilpailukyky ja puhdas siirtymä sekä alueidenkäytön suunnittelu ja priorisointi. Toteutuksessa haetaan entistä parempaa vaikuttavuutta sekä pohjoismaista lisäarvoa. Ohjelman toimeenpano käynnistyy vuoden 2025 alussa toteutettavilla lähtötila-analyysillä. Käytännön toteutus tapahtuu kolmessa teemaryhmässä, joihin tullaan nimeämään sekä eri hallinnonalojen että alue- ja paikallistason edustajia.

Vuonna 2024 uudistettiin raja-aluekomiteoiden rahoitusmalli siten, että rahoitus ja sen taso määräytyy hakemuksen perusteella. Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön järjestämässä haussa rahoitusta myönnettiin kaikille kahdelletoista raja-aluekomitealle.

Aluesektorin virkamieskomitea ÄK-R kokoontui vuoden aikana neljä kertaa, näistä kokouksista ensimmäinen oli digitaalinen, toinen järjestettiin Kööpenhaminassa, kolmas Storlienissä ja neljäs Luulajassa.

Suomi osallistui Ruotsin Karlstadissa järjestämään ministerikokoukseen (MR-R) etäyhteydellä. Ministerikokouksen pääaiheena oli alueellinen valmius ja varautuminen, josta Nordregio toteutti vuoden 2024 aikana puheenjohtajamaa Ruotsin toimeksiannosta selvityksen Robust Regional Preparedness. Hankkeessa selvitettiin muun muassa eri maiden alueellisen varautumisen hyviä käytäntöjä, ja sen keskeiset johtopäätökset on koottu politiikkasuositukseksi. Lisäksi ministerikokouksessa hyväksyttiin yhteistyöohjelma vuosille 2025–2030 sekä keskusteltiin raja-alueyhteistyön kehittämisestä.

Merkittävimpiä muita tapahtumia olivat Norjan Stjørdalissa lokakuussa järjestetty raja-aluefoorumi sekä marraskuussa Ruotsin Luulajassa järjestetty Nordregio Forum, jonka teemana oli vihreä siirtymä.

Talous- ja finanssisektori

Pohjoismaiden valtiovarainministerien MR-Finans kokoontui Ruotsin puheenjohtajuuskaudella 4.6.2024 Tukholmassa. Kokouksen pääteemoina olivat Pohjoismaiden tuottavuuskehitys ja julkisen vallan rooli pandemian ja energiakriisin tapaisissa häiriötilanteissa sekä rakennemuutosten valossa. Lisäksi käytiin alustavaa keskustelua Pohjoismaiden neuvoston keväällä 2024 tekemästä pohjoismaisen verosopimuksen muuttamista koskevasta suosituksesta. Ministerien keskustelussa tultiin siihen lopputulokseen, että jäsenvaltiot eivät ole halukkaita avaamaan verosopimusta, mutta asian tarkastelua jatketaan virkamiestasolla, etenkin Tanskan ja Ruotsin kesken solmitusta Juutinrauman sopimuksesta saatavien kokemusten perusteella.

Talous- ja finanssisektorista vastaava pohjoismainen virkamieskokoontuminen ÄK-Finans kokoontui Ruotsin johdolla 15.3.2024 Tukholmassa ja 10.10.2024 Kööpenhaminassa, minkä lisäksi 25.11.2024 pidettiin etäkokous. Virkamieskokousten keskiössä oli pandemian talousvaikutuksien ja niistä saatujen oppien ohella erityisesti poikkisektoriaalisen ja monivuotisen Visio 2030 -hankkeen "Inkluderende økonomisk vækst i arbejdet med den grønne omstilling" loppuun saattaminen (engl. "Ensuring inclusive economic growth in the transition to a green economy"). Hankkeessa tarkasteltiin mm. Pohjoismaiden maaseudun ja urbaanien alueiden sosiaalis-taloudellista kehitystä puhtaan siirtymän näkökulmasta sekä haasteita, jotka liittyvät puhtaan siirtymän vaikutusten epätasaiseen jakautumiseen eri alueiden kesken. Tutkimushankkeen käytännön toteutuksesta vastasi Nordregio. Hanke päätettiin julkaista useammassa osiossa, jotta kattavan tutkimuksen eri osa-alueiden löydöksille saataisiin enemmän näkyvyyttä. Viimeisin osio julkaistiin kesäkuussa 2024.

Komitea käsitteli myös ministerineuvoston pääsihteeristön teettämää tutkimusraporttia politiikkatoimista, joita Pohjoismaat toteuttivat 2022–2023 tukeakseen yrityksiä ja kotitalouksia energiahintojen vuoksi. Yleisenä johtopäätöksenä oli, että tukitoimin oli lähinnä saatu aikaan haitallisia markkinavääristymiä.

ÄK-Finans päätti marraskuussa 2024 käynnistää uuden tutkimushankkeen lisääntyneiden markkinakeskittymien vaikutuksista tuottavuuteen ja kilpailukykyyn Pohjolassa. Kilpailutus hankkeen toteutuksesta voitiin kuitenkin käynnistää vasta tammikuussa 2025. Tavoitteena on saada tutkimus valmiiksi kesällä 2025.

Nordic Economic Policy Review (NEPR) julkaisi keväällä 2024 vuotuisen aikakauskirjansa, jonka teemana olivat automaattiset vakauttajat Pohjoismaissa ("Fiscal Policy in Uncertain Times"). Vuoden 2025 editiosta alkaen NEPRin toimituksesta vastaava Helsingin yliopiston professori Roope Uusitalo esitteli ÄK Finans-komitealle alustavia suunnitelmia julkaisutoimikunnan jatkotyöstä. Vuoden 2025 edition teemaksi on valittu palkanmuodostus Pohjoismaissa. Komitea piti lupaavana sitä, että NEPRiin on vuonna 2025 tauon jälkeen tulossa kontribuutiot kaikista Pohjoismaista. Etenkin Islannin osalta tämä on aiemmin tuottanut usein ongelmia, sillä on osoittautunut vaikeaksi saada kunkin vuoden teemaan erikoistuneita tutkijoita.

Maa- ja metsätalous sekä kalastus- ja elintarvikesektori

Ruotsin puheenjohtajuuskauden ministerikokous järjestettiin Karlstadissa. Kokouksessa ministerit hyväksyivät Karlstadin deklaratioksi nimetyn julkilausuman pohjoismaisesta yhteistyöstä elintarvikehuoltoon ja metsätalouteen liittyvän varautumisen ja häiriönsietokyvyn edistämiseksi.

Karlstadin deklaratio elintarvikehuoltoon ja metsätalouteen liittyvästä varautumisesta on hyväksytty

Kuva: Frida Hagman/Länsstyrelsen Värmland/norden.org

Ministerit hyväksyivät myös yhteistyöohjelman vuosille 2025–2030, jossa määritellään yhteistyön tavoitteet ja alatavoitteet tulevalle kaudelle. Ministerit keskustelivat ruokahävikin vähentämiseen ja eri maan- ja meren käyttömuotojen yhteensovittamiseen liittyvän yhteistyön jatkamisesta ja kehittämisestä. Ministerikokousta edeltävänä päivänä järjestettiin työpaja Ny Nordisk Mat -ohjelman tulevaisuudesta ja seminaari geenivarakeskus NordGenin roolista varautumisessa ja maataloustuotannon resilienssin vahvistamisessa. Seminaaripäivänä juhlistettiin myös Ny Nordisk Mat -ohjelman 20-vuotisjuhlaa. Työpajojen aiheista ja tuloksista raportoitiin ministereille.

Toimeenpanevan virkamieskomitean työssä painottui ministerikokouksen ja siihen liittyvän deklaration valmistelu ja yhteistyöohjelmaa toteuttavan työsuunnitelman laadinta. Syksyn kokous järjestettiin EU:n itämeristrategian vuosifoorumin yhteydessä Visbyssä.

Maa- ja metsätalousvirkamieskomiteat (ÄK-Jord ja -Skog) kokoontuivat yhdessä sekä huhtikuussa että marraskuussa Kööpenhaminassa. Huhtikuun kokousta edeltävänä päivänä edustajat vierailivat Ruotsin Alnarpissa, jossa tutustuttiin pohjoismaiseen metsätalous- (SNS) ja maataloustutkimukseen (NKJ) sekä vierailtiin geenivarakeskus NordGenin uusissa toimitiloissa. Kokousten normaalien hallinnollisten asioiden (budjetti, SNS, NKJ, NordGen, Visio 2030) lisäksi komiteoiden kokoukset keskittyivät sektorin työsuunnitelman 2025–2027 valmisteluun.

Kalatalouden virkamieskomitea (ÄK-FISK) uudisti kalatalousyhteistyötä siitä tehdyn evaluoinnin perusteella. Yhteistyössä keskitytään jatkossa määriteltyihin teemoihin. Kalatalousyhteistyön rahoitus toimialan verkostoyhteistyöhön ja kehittämishankkeisiin suunnataan teemojen mukaisesti ja määräraikaisten hakujen pohjalta. Maaliskuussa järjestettiin virkamieskomitean kokouksen yhteydessä Göteborgissa seminaari, jonka aiheita olivat vihreä siirtymä kalastuksessa ja vesiviljelyn kestävyys vahvistaminen ml. uusien rehuraaka-aineiden käyttö.

Elintarvikevirkamieskomitea (ÄK-LIVS) piti kokouksensa maaliskuussa 2024 Tukholmassa sekä syyskuussa Kööpenhaminassa. Kokouksia valmisteltiin kansallisesti alatyöryhmien suomalaisten edustajien kesken. Tukholman kokouksessa annettiin komitealle tiedoksi selvitykset alatyöryhmien (NMDD, HSSD, NMF ja NMKL¹) käynnissä olevista, loppuneista ja suunnitelluista töistä. Kööpenhaminan kokouksessa lakkautettiin NMF:n erillinen sihteeristö ja työryhmän hallinto annettiin HSSD:n sihteeristön hoidettavaksi. Työryhmien projektit ja varat pysyvät kuitenkin jatkossakin erillään, vaikka työryhmien mandaatit ovat melko lähellä toisiaan. Syyskuun kokouksessa hyväksyttiin kaikkien työryhmien budjetit vuodelle 2025.

Kestävään ja terveelliseen elintarvikejärjestelmään keskittyvän Visio 2030 -projektin alle on koottu teemaprojekteja, kuten työ ruokahävikin vähentämiseksi ja COP29 yhteispohjoismaisen sivutapahtuman suunnittelua. ”Hållbara och hälsosamma livsmedelssystem” oli osa poikkihallinnollista kestävämpään elämäntapaan pyrkivää hanketta, joka tuli päätökseensä Tukholmassa lokakuussa järjestetyn ”Sustainable Living Day” kokouksen myötä. Osallistujia paikan päällä oli satoja, minkä lisäksi ohjelmaa seurasi verkossa tuhansia.

¹ The Nordic Working Group for Microbiology & Animal Health and Welfare (NMDD)
Nordic Working Group for Healthy, Safe and Sustainable Diet (HSSD)
Nordic Working Group for Food Safety & Consumer Information (NMF)
Nordic Committee on Food Analysis (NMKL)

Virkamieskomitea seurasi edelleen kiinteästi vuonna 2023 julkaistujen yhteispohjoismaisten ravitsemussuosituksen kansallista toimeenpanoa. Pidempää seuranta varten on perustettu pysyvä komitea Nordic Diet Network (NDN). Suomessa, Norjassa sekä Tanskassa julkaistiin kansalliset ravitsemussuosituksien pohjoismaisten suositusten (NNR2023) pohjalta, Ruotsi ja Islanti seuraavat perässä vuonna 2025.

Ny Nordisk Mat -kärkihanke (NNM) täytti 20 vuotta vuonna 2024, ja sen jatkoa pohdittiin sekä kesän ministerikokouksessa että puheenjohtajamaan Malmössä järjestämässä innovaatiokokouksessa joulukuussa. Tavoitteena on, että NNM-hanke jatkuisi.

Ruotsin puheenjohtajuuskaudella järjestettiin työpaja ”Mot en mer motståndskraftig tillgång på mat och dricksvatten i Norden” joka tarkasteli huoltovarmuuskysymyksiä. Työpajaan osallistui edustajia maa- ja metsätalousministeriöstä ja Huoltovarmuuskeskuksesta. Syksyllä Tukholmassa järjestettiin myös Food Crisis Simulation Workshop -kriisisimulaatiotyöpaja, johon Suomesta osallistui Huoltovarmuuskeskuksen edustaja.

Pohjoismaisessa maatalous- ja elintarviketutkimuksessa (NKJ) tehty työ vuoden 2024 aikana jatkoi vuosille 2023–2025 hyväksytyn strategian toteuttamista. Erityisesti työ keskittyi pohjoismaisen yhteistyön käynnistämiseen maaperän hiilen ja maaperän terveyden alalla, resilienssiin maatalouden arvoketjuissa sekä tutkijaverkostojen tukemiseen. NKJ oli SNS:n kanssa myös mukana järjestämässä kansainvälistä IUFRO 2024 metsäkonferenssia Tukholmassa kesäkuussa 2024. NKJ:n poroasioiden työryhmä puolestaan järjesti LUKE:n Poro- ja kalatalouspäivien yhteyteen tutkijoille, virkamiehille ja käytännön poronhoitajille tarkoitetun sivutapahtuman kestävän porotalouden tietopohjan vahvistamisesta Ylläksellä 27. – 28.8.2024. NKJ:n ja SNS:n yhteinen kokous ja retki järjestettiin Ruotsin Öölannissa 22. –23.5.2024.

Pohjoismaainen geenivarakeskus NordGen järjesti vuonna 2024 useita konferensseja geenivaroihin liittyen (yleiset geenivarat, kotieläin- ja metsägeenivarat) ja toimintaa esiteltiin lukuisille vierailijoille. Lisäksi vuoden aikana järjestettiin useita asiantuntijakokouksia. Metsägeenivaroja koskeva konferenssi järjestettiin Rovaniemellä. Konferenssin aiheena oli pohjoinen metsänuudistus, konferenssiosuuden lisäksi osallistujat vierailivat taimitarhalla ja tutkimusmetsässä. NordGen osallistui myös moniin tutkimushankkeisiin ja kesällä 2024 mm keskuksen koko kaurakokoelma oli kenttäkokeissa. Kauralajikkeiden ominaisuuksista kerättiin tarkempaa tietoa NordGenin tietokantaan, josta kasvinjalostajat ja muut kiinnostuneet voivat tietoa hakea. Kesän ministerikokouksessa ministerit korostivat yhdessä NordGenin tärkeyttä pohjoismaisena tutkimuslaitoksena ja kriittisenä infrastruktuurina.

Sosiaali- ja terveyspolitiikka

Ruotsin sosiaali- ja terveyssektorin puheenjohtajuusohjelmassa 2024, ”Ett hälsosamt liv i trygghet”, painotettiin seuraavia aiheita: jengirikollisuuden ja ”hyvinvointirikollisuuden” ennaltaehkäisy, digitaaliset ratkaisut, mikrobilääkeresistenssi, lääkkeiden saatavuus, hyvä ja tasa-arvoinen terveys, terveydenhuollon valmiuden kehittäminen Pohjolassa sekä Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisen yhteistyön lisääminen.

Pohjoismaiset sosiaali- ja terveysministerit (MR-S) antoivat kokouksessaan yhteisen julistuksen ruutuajan vaikutuksista lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin. Ministerit sopivat myös poikkihallinnollisesta AMR-julkilausumasta sekä päättivät vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä antibioottien hankintaan liittyen. Lisäksi he kävivät keskustelun sektorin uudesta yhteistyöohjelmasta vuosille 2025–2030, jota oli

valmisteltu virkamiestyöryhmässä. Ohjelma hyväksyttiin Pohjoismaiden neuvoston istunnossa syksyllä 2024.

Poikkihallinnollisessa sosiaali-, terveys- ja oikeusministereiden kokouksessa ministereille kerrottiin Ruotsin kansallisista toimista väkivaltarikollisuuden torjunnassa. Tilaisuuden lopuksi ministerit vaihtoivat tietoja ja kokemuksia hyvistä käytännöistä, joilla ehkäistään nuoriso- ja jengirikollisuutta.

Pohjoismainen sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitea (ÄK-S) perusti ad hoc -asiantuntijatyöryhmän, jota johtaa Ruotsin kansanterveysviranomaisen, ja jonka tehtävänä on selvittää edellytykset yhteispohjoismaiseksi malliksi, jolla taattaisiin korvaukset lääkeyhtiöille tiettyjen uusien antibioottituotteiden toimittamiseksi.

ÄK-S käsitteli myös pohjoismaisen lääkealan tuotantokartoituksen jatkamista lääkealan hintoja ja tukia käsittelevän työryhmän (WGEMA) alaisuudessa.

ÄK-S keskusteli ulkopuolisen arvion pohjalta siitä, miten Bo Könbergin raportin ”Terveysalan pohjoismainen yhteistyö tulevaisuudessa” (2014) 14 suositusta ovat toteutuneet ja siitä, miten työtä tulisi jatkaa sektorin uudessa yhteistyöohjelmassa. Árni Páll Árnasonin vastaava sosiaalipuolen raportti vuodelta 2018 tullaan arvioimaan vuonna 2025.

ÄK-S päätti, että tilastokomiteoiden sihteeristö siirretään Tanskan kansanterveyslaitoksesta Tukholmassa sijaitsevaan ministerineuvoston alaiseen Nordregio-tutkimuslaitokseen 1.1.2025 alkaen. Tilastokomiteoiden Nomesko ja Nososko yleiskokouksessa päivitettiin komiteoiden työjärjestystä sekä keskusteltiin vuoden 2025 työn tavoitteista. Yleiskokouksessa käytiin myös laaja keskustelu komiteoiden työn tulevaisuudesta ja tarpeesta uudistaa hallintomallia niiden sihteeristön siirtyessä Nordregion yhteyteen. Siirron toteuttamista varten perustettiin erillinen työryhmä, johon osallistuivat Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön edustaja, tilastokomiteoiden nykyisen sihteeristön ja tulevan isäntäorganisaation edustajat sekä puheenjohtajamaakolmikon edustajat.

ÄK-S kävi keskustelun NB8 yhteistyön prioriteeteista sosiaali- ja terveyssektorilla vuosina 2025–27 tavatessaan Baltian maiden kollegat syyskuussa Vilnassa. Yhteistyöalueet vahvistetaan vuoden 2025 ensimmäisessä ÄK-S kokouksessa.

Svalbard-ryhmä käynnisti hankkeita, joissa käsitellään rajojen yli tapahtuvaa avunantoa sekä suuronnettomuusvarautumista. Norja vetää hanketta, jonka tavoitteena on tunnistaa kansallisten lakien ja säädösten aiheuttamia oikeudellisia esteitä rajat ylittävälle yhteistyölle terveydenhuollon sektorilla. Tämän lisäksi Ruotsi johtaa projektia, jossa kehitetään rajat ylittävää yhteistyötä suurten uhrimäärien hallinnoimisessa.

Pohjoismainen sosiaalivakuutusryhmä keskusteli kokouksessaan syyskuussa 2024 sektorinsa EU- ja pohjoismaisesta yhteistyöstä, pohjoismaisesta sosiaaliturvasopimuksesta, rajaesteistä, digitalisaatiosta sekä kansallisista lainsäädännön muutoksista. Pohjoismainen sosiaalivakuutusryhmä on koko vuoden 2024 ajan tehnyt myös tiivistä yhteistyötä pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen hallinnollisen sopimuksen ja sen liitteiden päivityksen osalta.

Tasa-arvoyhteistyö

Pohjoismaisten tasa-arvo- ja HLBTI-asioista vastaavien ministerien kokouksessa käsiteltiin sukupuolten tasa-arvon ja ihmisoikeuksien heikkenemistä kansainvälisellä tasolla. Ministerien tapaamisessa keskusteltiin myös pohjoismaisesta yhteistyöstä tulevassa 69. YK:n naisten asemaa käsittelevän toimikunnan (CSW) istunnossa, poikien ja miesten kohtaamista tasa-arvohaasteista sekä maiden ajankohtaisista tasa-arvo- ja HLBTI-kysymyksistä.

Tasa-arvoministerit antoivat yhteisen anti-gender-liikehännän vastaiseen työhön liittyvän ”Pushing for Progress” -julistuksen ja hyväksyivät ohjelman vuosille 2025–2027, joissa painotetaan Pohjoismaiden yhteistä visiota ihmisten yhtäläisistä oikeuksista sukupuolesta tai seksuaali-identiteetistä riippumatta. Ministerit keskustelivat myös Baltian maiden kollegoidensa kanssa yhteisistä keinoista, joilla voidaan ehkäistä ja hillitä sukupuolistunutta väkivaltaa. Suomea kokouksessa edusti sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden tasa-arvoministerit tapasivat

Kuva: Andreas Omvik / Norden.org

YK:n naisten asemaa käsittelevän toimikunnan (CSW) yhteydessä järjestettiin tasa-arvo- ja HLBTI-ministerineuvoston (MR-JÄM) ja YK:n tasa-arvoasiain pääjohtajan välinen kokous. Pohjoismaiden ministerit antoivat YK:n tasa-arvojärjestöille yhteisen julkilausuman, jossa he sitoutuivat jatkamaan työtä tasa-arvon, naisten ja tyttöjen oikeuksien sekä HLBTI-henkilöiden yhtäläisten oikeuksien edistämiseksi. Ministereiden paneelikeskustelun aihe CSW68:n pohjoismaisessa sivutapahtumassa oli tällä kertaa ”A Gender-equal Future for Financial Freedom”.

Ruotsi järjesti osana puheenjohtajuusohjelmaansa seminaarin ”Tasa-arvoisen kotoutumisen polut – ulkomailla syntyneiden naisten työelämä Pohjoismaissa” sekä konferenssin transsukupuolisten henkilöiden sijoittumisesta työelämään.

Työelämää koskeva yhteistyö

Ruotsin puheenjohtajuuskauden työelämäalan ministerikokous suunniteltiin pidettävän 5.–6.11.2024 Skellefteåssa, jossa ohjelmassa olisi ollut myös vierailu Northvoltin akkutehtaalle. Kokous siirrettiin

kuitenkin Tukholmaan, ja vierailukohteena olisi siellä ollut Scania. Lopulta kokous peruttiin, sillä ministeritason osallistujia olisi ollut ainoastaan kahdesta maasta (Suomi ja Ruotsi).

Ruotsi järjesti 18.–19.6.2024 pohjoismaisten yhteisten työmarkkinoiden 70-vuotisjuhlakonferenssin Malmössä. Suomesta konferenssiin osallistui ministeri Satonen, joka piti ensimmäisen päivän päätteeksi yhteenvetopuheenvuoron.

Työelämän virkamieskomitea (ÄK-A) kokoontui vuonna 2024 kaksi kertaa. 16.–17.4.2024 kokoonnuttiiin Tukholmassa. Kokouksessa keskusteltiin vuosien 2025–2027 toimintasuunnitelmasta, esiteltiin tutkimushankkeiden etenemistä ja käytiin alustavaa keskustelua Nivan tulevasta hallintomallista. Lisäksi keskusteltiin maaraporttien tilasto-osuudesta ja päätettiin korvata virkamiestyönä tehty tilastokoonti Nordregion palvelulla.

1.–2.10.2024 kokoonnuttiiin Kööpenhaminassa. Kokouksessa jatkettiin työsuunnitelman ja Nivan hallintomallin käsittelyä. Nordregio esitteli verkkopalveluaan, josta löytyy kootusti pohjoismaisia tilastoja. Keskusteltiin mahdollisesti tulossa olevasta Pohjoismaiden neuvoston poliittisesta dialogista, jonka aiheena on nuorisotyöttömyys.

Työoikeusjaosto

Työoikeusjaoston (NAU) kevään kokouksen fokuksessa olivat EU:ssa vireillä olevat työoikeusdirektiiviehdotukset sekä täytäntöönpanossa olevat direktiivit. Erityisteemana oli työmarkkinaosapuolten rooli EU-lainsäädännön täytäntöönpanossa.

Syksyn kokouksen pääpaino oli EU-asioissa. Erityisteemana oli Ruotsin sovittelujärjestelmä, ja tehtiin vierailu sovitteluviranomaisen luokse (Medlingsinstitutet). Lisäksi kokouksen yhteydessä puheenjohtajamaa Ruotsi järjesti pohjoismaisbalttilaisen seminaarin työperäisestä hyväksikäytöstä. Seminaariin osallistui NAU:n lisäksi myös muita työelämäsektorin jaostoja.

Työmarkkinajaosto

Työmarkkinajaosto kokoontui maaliskuussa Lillehammerissa ja syyskuussa Kööpenhaminassa. Kokouksissa käsiteltiin maiden ajankohtaisia työmarkkinatilanteita ja käynnissä olevia reformeja. Jaosto seurasi käynnissä olevien tutkimushankkeiden etenemistä (Heikossa työmarkkina-asemassa olevat/HBS Economics; Jatkuva oppiminen tulevaisuuden työmarkkinoilla/Oxford research) ja aloitettiin uusia (Työvoimapalvelujen rooli inklusiivisilla pohjoismaisilla työmarkkinoilla/OECD). Lisäksi kehitettiin jaoston toimintasuunnitelmaa ja sihteeristön käsikirjaa. Lillehammerissa tutustuttiin paikalliseen työssäoppimis- ja oppisopimusmalliin ja Tukholmassa muutosturvaa muistuttavan instituution toimintaan (Trygghetsstiftelsen).

Työympäristöjaosto

Työympäristöjaosto kokoontui maaliskuussa Kööpenhaminassa ja syyskuussa Tukholmassa. Kevään kokouksen vuosikellon mukaisten asioiden lisäksi keskusteltiin jaostojen välisestä yhteistyöstä tukien Pohjoismaiden ministerineuvoston tavoitteita, kuultiin kahden tutkimushankkeen etenemisestä (Koulujen työympäristöopetuksen status eri maissa ja Tulevaisuuden työympäristö: Työympäristöhaasteet digitaalisessa työn organisoinnissa eri työsuhteen muodoissa). Lisäksi käytiin teemakeskustelu, jonka aiheena oli psykososiaalinen työympäristö – kansallinen lainsäädäntö ja miten se toimii. Syksyn kokouksessa kuultiin ajankohtaiset maakuulumiset, hyväksyttiin vuoden 2025 toimintasuunnitelma ja budjetti. Lisäksi annettiin ennakkotieto Suomen puheenjohtajuuskauden

teemasta psykososiaalinen työympäristö. Seurannassa olivat myös käynnissä olevat projektit ja niistä Työhön liittyvät kuolemat Pohjoismaissa -projektin esittely.

EU-Baltti-Puola informaatioryhmä

Pohjoismaiden, Baltian maiden ja Puolan yhteinen informaatioryhmä kokoontui Brysselissä 9.12.2024 vuosittaiseen kokoukseensa, jonka järjesti Ruotsin EU-edustusto. EU:n komission työllisyyspääosaston edustaja kävi kertomassa sosiaalidialogin edistämisestä EU:ssa ja varapuheenjohtaja Minzaton apulauskabinettipäällikkö kertoi tulevista aloitteista liittyen tekoälyyn työelämässä sekä etätööhön ja oikeuteen olla tavoittamattomissa. Ryhmä kuuli myös Eurofoundin edustajan esityksen siellä meneillään olevista ajankohtaisista tutkimuksista. Lisäksi tilaisuudessa kuultiin EU-puheenjohtajamaa Unkarin selvitys kautensa saavutuksista sekä tulevan puheenjohtajamaa Puolan esitys kevään ohjelmasta.

Pohjoismais-balttilainen pimeän työn vastainen yhteistyö

Pohjoismaiden ja Baltian maiden työsuojeluhallinnot ovat tehneet pitkään jo käytännön tason pimeän työn valvontaan liittyvää yhteistyötä. Vuoden 2025 alusta tämä yhteistyö on virallisesti Pohjoismaiden ministerineuvoston rakenteiden alla ja jatkossa tätä yhteistyötä vetää kalenterivuosittain pohjoismainen puheenjohtajamaa, siis vuoden 2025 osalta Suomi. Lisäksi saman yhteistyön osalta Pohjoismaiden ja Baltian maiden työsuojeluhallinnot hakivat syksyllä 2024 pohjoismaista rahoitusta kahden vuoden erillistä pohjoismaisbalttilaista käytännön valvontaan nivoutuvaa yhteistyöprojektia varten. Projekti käynnistyi vuoden 2024 lopussa ja jatkuu vuoden 2026 syksyyn saakka. Suomi vetää kyseistä projektia sen keston ajan ja projektin fokuksena on pimeän työn ja työperäisen hyväksikäytön ehkäisy. Projektissa keskitytään rajat ylittävien yhteistarkastusten toteuttamiseen sekä moniviranomaisyhteistyön ja kolmikantaisen yhteistyön kehittämiseen teeman osalta.

Lainsäädäntöyhteistyö ja muu oikeudellinen yhteistyö

Pohjoismaiden yhteistyön perustana toimii vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus, jossa on määritelty myös oikeusyhteistyön periaatteet. Oikeusyhteistyö auttaa Pohjoismaita edistämään pohjoismaisen lainsäädännön yhteisiä peruseriaatteita yhteispohjoismaisten arvojen mukaisesti.

Pohjoismaiden hallitusten oikeusyhteistyötä johtavat oikeusministerit, jotka muodostavat oikeusyhteistyön ministerineuvoston. Pohjoismaiden oikeusministerit tapaavat vuosittain ja lisäksi Pohjoismaat kokoontuvat ministeritasolla yhdessä Baltian maiden kanssa joka toinen vuosi. Vuonna 2024 ministerineuvoston puheenjohtajana toimi Ruotsi. Keskustelua käytiin useassa eri yhteydessä ja eri tasoilla järjestäytyneestä rikollisuudesta sekä jengi- ja nuorisorikollisuudesta. Pohjoismaat pitävät järjestäytyntä rikollisuutta vakavana uhkana turvallisuudelle. Pohjoismailla on vahva poliittinen tahtotila maidemme välisen tiedonvaihdon helpottamiseksi. Rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa kokemustenvaihto on avainasemassa. Yhteinen tavoite on pysäyttää jengirikollisuuden kasvu.

Vuonna 2024 aloitettiin Suomen ministerineuvoston puheenjohtajuuskauden 2025 suunnittelu.

Oikeusministerikokous (MR-JUST) järjestettiin 19.–20. syyskuuta Uppsalassa. Kokouksen aiheina olivat järjestäytyneen rikollisuuden torjunta keskittyen lasten ja nuorten rekrytointiin vakaviin väkivaltarikoksiin, järjestäytyneen rikollisuuden oikeusalan viranomaisiin kohdistama epäasiallinen vaikuttaminen, talousrikollisuus, ihmiskauppa sekä miten voidaan torjua rikollista taloutta ja järjestäytyntä rikollisuutta satamissamme Kokouksen yleisenä teemana oli rajat ylittävä rikollisuus. Virallisen kokouksen jälkeen järjestettiin erillinen työlounas Ruotsin, Tanskan, Norjan sekä Islannin

ministereiden ja digijättien (Meta, Google, Snap ja Tiktok) kanssa. Lisäksi järjestettiin pyöreän pöydän keskustelu antisemitismin ja viharikosten ehkäisemisestä ja torjumisesta Pohjoismaissa.

Oikeusasioiden virkamieskomitea (ÄK-JUST) kokoontui kolme kertaa Tukholmassa. Kokouksissa käsiteltiin tilannetta järjestäytyneen rikollisuuden, erityisesti jengirikollisuuden osalta sekä vaihdettiin tietoja maiden keskeisistä lainsäädäntöhankeista. Vuoden aikana työstettiin oikeussektorin yhteistyöohjelmaa, joka hyväksyttiin ministerikokouksessa. Vuoden lopussa hyväksyttiin vuosille 2025–2027 oikeussektorin työsuunnitelma, joka toteuttaa oikeussektorin uutta yhteistyöohjelmaa.

Pohjoismaista yhteistyötä täydentää Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyö. 2024 järjestettiin kolme oikeusministeriöiden välistä kontaktiryhmän kokousta etäyhteyksin. Ministeritason kokous pidettiin Tallinnassa. Siellä keskusteltiin mm. nuorisorikollisuudesta, rikostorjunnasta, huumeiden väärinkäytöstä sekä Ukrainan tukemisesta.

Digitalisaatio

Pohjoismaiden digitalisaatioasioiden ministerineuvostolle vuosi 2024 oli viimeinen nelivuotisesta määräaikaisesta toimikaudesta 2021–2024 ja sen kuluessa ministerineuvosto vakinaistettiin osaksi kahdentoista ministerineuvoston kokonaisuutta. Pohjoismaiden lisäksi kokoonpanoon kuuluvat myös Baltian maat. Visiona on, että Pohjolasta ja Baltiasta tulee maailman integroitunein alue ja tämän saavuttamiseksi on tärkeää tehdä digitaalisia ratkaisuja edistävää yhteistyötä.

Ruotsin puheenjohtajuusvuoden digitalisaatioasioiden ministerikokous järjestettiin marraskuussa Tukholmassa. Kokouksen keskusteluaiheina olivat alueen tekoälyvalmiudet sekä merikaapeliin kriisinkestävyys. Ministerit sopivat kokouksen yhteydessä julkilausumasta, jonka allekirjoittajat sitoutuvat tiivistämään Pohjoismaiden ja Baltian maiden välistä yhteistyötä merikaapeleiden turvallisuuden ja kriisinkestävyyden vahvistamiseksi. Linkki englanninkieliseen julkilausumaan: <https://www.norden.org/fi/node/90566>. Julkilausumassa maat sitoutuvat myös syyskuussa 2024 laadittuun New Yorkin yhteisjulistukseen merikaapeliturvallisuudesta.

Virkamiestasolla hyväksyttiin ministerineuvoston tiekartta vuosille 2025–2030. Uusina visiota tukevin aloitteina hyväksyttiin muun muassa ”Nordic Baltic Cyberbattle/Cybercation 2024- ja Nordic AI Hub -hankkeet sekä Nordic DigiGovLAB -hanke, jonka tuloksena syntyy kolme rajat ylittävän digitaalisen palvelun palveluaihiota: automaattinen tietojenvaihto, suosittu tekoälyn luottamuksen edistämiseksi, tietopaketti parhaista käytännöistä ja kansalaisen elämäntapahtumaan liittyvä palvelu.

Suomi toimi Pohjoismaiden ministerineuvoston eTerveys-ryhmän puheenjohtajana 2024. eTerveys-ryhmä edisti tiedon ja hyvien käytäntöjen jakamista sähköisestä terveydenhuollosta Pohjoismaissa, vahvisti yhteistyötä sekä vaikutti EU:n kehitykseen yhteisellä pohjoismaisella äänellä järjestämällä kuusi kokousta ja yhden seminaarin kertomusvuoden aikana. Keskeisiin aiheisiin kuuluivat EU:n digitaalisen terveyden sääntelyehdotukset ja niiden valikoidut sisällöt, erityisesti Euroopan terveystietoalue -asetuksen vaikutukset Pohjoismaihin. Suomen puheenjohtajuuskaudella ryhmä on tunnistanut tarpeen tarkistaa alatyöryhmien tavoitteita, jotta ne vastaisivat tarkemmin tulevaisuuden poliittisen tason tarpeisiin.

VALO-projekti (Value from Nordic health data) on Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittama hanke, jonka tavoitteena on edistää Euroopan terveystietoalue (EHDS) sääntelyn toimeenpanoa ja sujuvoittaa

terveystietoihin liittyvää tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI) Pohjoismaissa. VALO-projektissa kokeillaan hajautettuun analyysiin pohjautuvaa tutkimusta, jossa yhteiseen malliin harmonisoidut tiedot analysoidaan niiden sijaintipaikassa, vähintään kolmessa Pohjoismaassa. Ensimmäinen VALO-foorumi järjestettiin syksyllä 2024 Helsingissä.

MUU POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ

Rajaestetyö

Pohjoismaista rajaestetyötä tehdään Suomessa rajaesteneuvoston piirissä, ja työhön osallistuvat Suomen pohjoismainen rajaesteverkosto sekä neuvontapalvelut Info Pohjola ja Rajaneuvonta Ruotsi-Suomi-Norja.

Rajaesteneuvosto

Rajaesteneuvosto on poliittisesti nimitetty mutta riippumaton elin, joka on saanut Pohjoismaiden hallituksilta tehtäväksi edistää sekä yksityishenkilöiden että yritysten vapaata liikkuvuutta Pohjoismaissa. Rajaesteneuvoston tehtävänä on tuoda esille yksityishenkilöiden ja yritysten kokemia Pohjoismaiden väliseen liikkuvuuteen liittyviä ongelmia sekä ehdottaa ratkaisuja Pohjoismaiden hallituksille.

Rajaesteneuvosto priorisoi vuonna 2024 35 rajaestettä, joista Suomi otti itselleen käsiteltäväksi 10 rajaestettä. Vuoden aikana ratkaistiin kolme rajaestettä. Suomea koskevista esteistä ratkaistiin Tornion ja Haaparannan välistä jäteliikenteen kuljetusta koskeva lupa-asia, ja lisäksi Suomen ja Norjan välinen taksiliikennesopimus saatiin neuvoteltua. Kahdeksan rajaestettä todettiin mahdottomaksi ratkaista. Suomea koskevista esteistä omaishoidon tukea sekä oikeustieteen opintojen erilaista tutkintorakennetta koskevat esteet todettiin mahdottomaksi ratkaista Suomen sääntöjä muuttamalla. Lisäksi Suomen rajaesteverkostolla ja erityisesti sosiaali- ja terveysministeriöllä oli aktiivinen rooli viiden sosiaalialaa koskevan rajaesteen selvittämisessä.

Yksittäisten rajaesteiden lisäksi Rajaesteneuvosto priorisoi viittä kaikkia Pohjoismaita koskevaa teema-aluetta. Verotukseen liittyviin rajaesteisiin liittyen Suomen eduskunnassa järjestettiin seminaari toukokuussa, jossa joukko päätöksentekijöitä, virkamiehiä, tutkijoita ja työmarkkinaosapuolten edustajia käsitteli aihetta. Myös sähköiseen asiointiin ja väestörekisteriyhteistyöhön liittyvissä kokonaisuuksissa otettiin edistysaskelia. Kansalaisvarmenteen rekisteröinti rajat ylittävään sähköiseen tunnistautumiseen mahdollistaa suomalaisten sähköisen asioinnin muissa Pohjoismaissa. Suomen ja Ruotsin hallitusten yhteinen julkilausuma väestötietojen vaihtomenettelyn kehittämisestä toimii lähtölaukauksena väestötietojen vaihdon syventämiselle ja laajentamiselle.

Rajaesteneuvoston kokouksissa käsiteltiin lisäksi Pohjoismaiden ministerineuvoston suunnitelmia rajaestetyön vuoden 2025 alussa voimaan tulevaksi organisoinniksi sekä rajaesteneuvoston uutta mandaattia.

Rajaestetietokanta, josta suurin osa tunnistetuista rajaesteistä löytyy, on [www-osoitteessa www.norden.org/fi/rajaestetietokanta](http://www.norden.org/fi/rajaestetietokanta).

Suomen pohjoismainen rajaesteverkosto

Työtä Suomessa priorisoitujen rajaesteiden eteen tehdään erityisesti Suomen pohjoismaisessa rajaesteverkostossa, joka koostuu pääosin suomalaisten ministeriöiden ja laitosten sekä pohjoismaisten vapaata liikkuvuutta edistävien tahojen edustajista. Verkoston puheenjohtajana toimii Pohjola-Norden ry ja koordinaattorina Info Pohjola. Verkosto avustaa pohjoismaisen rajaesteneuvoston Suomen edustajaa tämän työssä.

Verkoston kokouksissa keskityttiin rajaesteiden lisäksi ajankohtaisiin teemoihin, joita olivat Suomen tuleva puheenjohtajuuskausi Pohjoismaiden ministerineuvostossa, väestörekisteriyhteistyö ja viranomaisprosessit kuolintietoon liittyen sekä rajaestetyön uudelleenorganisointi. Pohjoismaiden ministerineuvoston eri toimintojen uudelleenorganisointi asetti haasteen myös Suomen verkoston toiminnan jatkolle. Ongelmaan ei vuoden aikana löydetty yhteispohjoismaista ratkaisua, mutta eri tahoilla Suomessa on ollut voimakas tahtotila löytää kansallinen ratkaisu, joka mahdollistaisi toiminnan jatkon.

Info Pohjola

Info Pohjola on Pohjoismaiden ministerineuvoston neuvontapalvelu kaikille, jotka muuttavat, opiskelevat, työskentelevät tai suunnittelevat yrityksen perustamista Pohjoismaissa. Lisäksi Info Pohjola tiedottaa pohjoismaisista tukimahdollisuuksista sekä yleisesti pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Info Pohjolan työntekijät ylläpitävät www.norden.org/info-norden -verkkosivuja yhteistyössä eri Pohjoismaiden viranomaisten kanssa, vastaavat kysymyksiin, raportoivat rajaesteitä rajaesteneuvostolle ja järjestävät viranomaisille, käsittelijöille ja muille sidosryhmille suunnattuja tilaisuuksia. Neuvontapalvelun tavoite on edistää ihmisten vapaata liikkuvuutta ja Pohjoismaiden integraatiota ja tätä kautta pohjoismaisen yhteistyön visiota. Suomessa Info Pohjolaa hallinnoi viimeistä vuotta Pohjola-Norden ry. Vuoden 2025 alussa palvelu siirtyy Suomessa osaksi Pohjoismaista kulttuuripistettä.

Vuosi 2024 oli Info Pohjolalle uusi ennätysvuosi kävijämäärän osalta. Info Pohjolan verkkosivujen kävijämäärä kasvoi vuoden aikana melkein 25 prosenttia 2,5 miljoonaan kävijään, mikä on kaikkien aikojen ennätys. Henkilökohtaisia yhteydenottoja oli 4411, mikä on tavoitteen mukaisesti vähemmän (-4,4 prosenttia) kuin edellisenä vuonna. Vuoden aikana yli 200 Pohjoismaiden asukasta raportoi Info Pohjolalle ongelmatilanteista, jotka ovat rajoittaneet vapaata liikkuvuutta, mikä on yli 32 prosenttia enemmän kuin vuonna 2023. Kaikki potentiaalsiin rajaesteisiin liittyvät ongelmatilanteet tutkittiin ja uudet rajaesteet raportoitiin Pohjoismaiden ministerineuvoston rajaestesihteeristölle.

Tarkempaa tietoa toiminnasta löytyy Info Pohjolan vuosiraportista osoitteessa <https://www.norden.org/fi/information/info-pohjolan-vuosikertomukset>.

Rajaneuvonta Ruotsi-Suomi-Norja

Rajaneuvonta Ruotsi–Suomi–Norja edistää yksilöiden, yritysten, järjestöjen ja viranomaisten rajat ylittävää toimintaa ja liikkuvuutta. Rajaneuvonnan Torniossa ja Norjan Storfjordissa sijaitsevista toimipisteistä saa neuvontaa ja tietoa rajat ylittävässä toiminnassa huomioon otettavista asioista. Ne välittävät yhteystietoja ja ohjaavat oikean vastuuviranomaisen luo Suomen, Ruotsin ja Norjan välisessä yhteistyössä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Arktisen neuvoston välisen Rajaneuvonta Ruotsi–Suomi–Norjan toimintaa koskevan rahoitussopimuksen mukaan Rajaneuvonnan päätehtäviä ovat tiedottaminen, rajaestetyö, viranomaisyhteistyön kehittäminen ja ylläpitäminen sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen Pohjoismaiden välillä. Geopoliittiset muutokset ovat aiheuttaneet myös sen, että yrityksiin

liittyvät asiat ovat nousseet Rajaneuvonnan toiminnassa keskeisemmiksi kahden viime vuoden aikana. Koska Suomen ja Venäjän välinen raja suljettiin, yritykset pyrkivät laajentumaan läntisiin naapurimaihin, ja Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys on lisännyt yritysten kiinnostusta Pohjoiskalotin aluetta kohtaan. Rajaneuvonta hoitaa Suomen, Ruotsin ja Norjan välisiä asioita ja palvelee asiakkaita jatkuvasti kolmella eri kielellä ja soveltuvin osin myös saameksi ja englanniksi. Monikielisestä palvelusta aiheutuu käännöskustannuksia, joita muilla Norjan ja Ruotsin tai Ruotsin ja Tanskan välisillä neuvontapalveluilla ei ole.

Rajaneuvonta Ruotsi–Suomi–Norjan palveluksessa oli vuodenvaihteessa kuusi työntekijää. Tornion rajaneuvonta vaatii noin 2 henkilötyövuotta ympäri vuoden. Storfjordin toimistolla Norjassa on ollut yksi virkamies. Hänen lisäksi Norjasta on palkattu alueellisella hankerahoituksella yksi henkilö, jonka tehtävänä on ollut kehittää Rajaneuvonnasta osaamis- ja resurssikeskus, joka voi auttaa rajat ylittävään toimintaan liittyvissä ongelmissa laajemmassa mittakaavassa. Tämä työntekijä on saanut 1.1.2025 alkaen vakituisen työsuhteen Norjan ulkoministeriön rahoittamana. Pohjoisessa toimivan Rajaneuvonnan jatkokehittäminen vaatii ehdottomasti vielä lisäresursseja, ja operaatioiden jatkuvuuden varmistamiseksi kaikkien kolmen maan tulisi avustaa Rajaneuvontaa kansallisella rahoituksella.

Nykyään Suomen työvoimaviranomaisella on EURES-koordinaattori, joka työskentelee 20-prosenttisesti Tornion toimistolla. Lisäksi Storfjordissa ja Torniossa on jo muutaman vuoden ajan toiminut EURES-neuvoja 50 prosentin työajalla. Näitä kolmea virkaa rahoittavat Norjan NAV, Ruotsin työvoimaviranomainen ja Tornion kunta. EURES-neuvojat ovat arvokas lisä Rajaneuvonnan toiminnalle työmarkkinoiden liikkuvuuden edistämiseksi Pohjoismaiden rajojen yli. Rajaneuvonta Ruotsi–Suomi–Norja on Pohjoismaiden ainoa rajat ylittävä tietopalvelu, joka hoitaa Ruotsia, Suomea ja Norjaa koskevia asioita. Tämän erikoisuuden vuoksi on tärkeää pystyä tarjoamaan kolmen maan viranomaisille säännöllisesti mahdollisuus tavata kollegoita ja Rajaneuvonnan henkilökuntaa.

Vuosittainen viranomaisten välinen kokous pidettiin Vaasassa vuonna 2024. Teemana oli liiketoiminnan laajentaminen Ruotsiin ja Norjaan ja kansainvälisen työvoiman rekrytointi. Kokoukseen osallistui yhteensä 52 henkilöä. Vuosittainen seminaari järjestettiin Vaasassa nimellä ”Our Vibrant North”, ja sen aikana käsiteltiin seuraavia teemoja: rajat ylittävät työmarkkinat, työvoiman saatavuus ja rekrytointi, alueen vetovoima ja työvoiman pysyvyys sekä osallistaminen. Tapahtumaan osallistui 14 henkilöä Ruotsista, kaksi henkilöä Norjasta ja 36 henkilöä Suomesta.

Norjan henkilöstöllä on ollut useita tapaamisia Helsingin ja Oslon suurlähetystöjen sekä mm. norjalais-suomalaisten ja ruotsalais-suomalaisten toimialajärjestöjen kanssa, ja Rajaneuvonta on voinut nostaa niiden yhteydessä asialistalle palvelujaan, kokemuksiaan, haasteitaan ja ratkaisujaan.

Lännen suuntaan tähyileviltä ruotsalaisilta ja suomalaisilta yrityksiltä ja työntekijöiltä tulee todella paljon tiedusteluja. Painopiste on sen vuoksi ollut aiemmin Ruotsin ja Suomen pohjoisimmissa osissa. Rajaneuvonta on vahvistanut (pohjois-)norjalaiseen elinkeinoelämään ja yhteiskuntaan suuntautuvaa työtään. Esimerkkejä tästä ovat aktiivinen osallistuminen, verkostoituminen ja tiedottaminen mm. yritysvierailuilla, kokouksissa ja tapahtumissa.

Rajaneuvonta käsitteli vuonna 2024 yli 4 200 yhteydenottoa. Toimistoihin otetaan yhteyttä puhelimitse, sähköpostitse ja sosiaalisen median kautta tai käymällä niissä henkilökohtaisesti. Suurin osa yhteydenotoista tulee Suomesta, mutta kiinnostuksen Suomea kohtaan havaittiin vuoden aikana kasvaneen Norjassa ja Ruotsissa erityisesti yrityksissä. Suurin osa tiedusteluista tulee edelleen yksityishenkilöiltä, mutta yrityskontaktien määrä kasvoi merkittävästi vuonna 2024. Rajaneuvonta Ruotsi–

Suomi–Norjan henkilökunta osallistui vuoden aikana 225 tapahtumaan, joissa kohdattiin yli 8 000 ihmistä. Rajaneuvonta jatkoi vuoden aikana asiakaslähtöisen toiminnan kehittämistä Ruotsin, Suomen ja Norjan eri kuntiin pystytetyissä pop up -pisteissä. Erityisesti Pohjois-Norjassa on pyritty lisäämään tietoa toiminnasta kunta- ja alueatasolla sekä elinkeinoelämän järjestöjen keskuudessa.

Ruotsin ja Suomen välisen Rajaneuvonnan henkilöstö on tiedottanut nykyisistä rajaesteistä ja keskustellut niistä vuoden aikana muun muassa kuntapoliitikkojen, kansanedustajien, virkamiesten, Suomen rajaesteverkoston jäsenten, Rajaesteneuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston rajaesteryhmän jäsenten kanssa. Mahdollisuus rajat ylittävään terveydenhuoltoon on ollut ajankohtainen teema läpi vuoden. Rajaneuvonta on koordinoanut rajat ylittävää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Norjalaiset työntekijät ovat tavanneet pohjoisnorjalaisia kansanedustajia ja keskustelleet rajaneuvonnan toiminnan kansallisesta rahoituksesta eri ministeriöiden edustajien kanssa, ja keskustelujen tuloksena Rajaneuvonta on saanut tukea Norjan valtiolta. Rajaneuvonnan verkkosivusto ja Facebook ovat tärkeitä viestintäkanavia. Verkkosivuston päivitys on kestänyt pitkään toimistojen resurssipulan vuoksi, mutta se valmistui vuoden 2024 lopussa. Vuonna 2024 sivustolle oli rekisteröity 31 137 sivukatselua, mikä oli lähes puolet edellisen vuoden määrästä.

Rajaneuvonnan Facebook-tilin seuraajamäärä on pysynyt vakaana (1 300 seuraajaa). Syksystä 2022 lähtien on ylläpidetty myös Instagram-tiliä, jolla on noin 70 seuraajaa. Vuonna 2024 saatiin käyttöön chatbot-toiminto, joka helpottaa nopeaa yhteydenottoa Rajaneuvontaan. Työntekijät ovat kirjoittaneet lehtien palstoille artikkeleita ja kirjeitä, jotka ovat tuoneet näkyvyyttä. Rajaneuvonta on tehnyt yhteistyötä Rajaesteneuvoston eri maiden edustajien kanssa useissa rajaesteisiin liittyvissä kysymyksissä. Rajaneuvonnan henkilöstö on osallistunut pohjoismaisen rajaesteverkoston suomalaisjäsenten, Ruotsin ulkoministeriön ja Norjan pohjoismaisen yhteistyön ministerin koolle kutsumiin kansallisiin kokouksiin. Lisäksi Storfjordin EURES-neuvojat ovat osallistuneet ruotsalais-norjalaisen työryhmän (Förenklingsgruppen) kokoukseen. Rajaneuvonnan henkilöstö esitteli toimintaansa Pohjoismaiden neuvoston istuntoviikolla Reykjavikissa yhdessä muiden pohjoismaisten rajaneuvontatoimijoiden kanssa.

Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen poikkihallinnollinen pohjoismainen asiantuntijaryhmä järjesti kaksi kokousta vuoden 2024 aikana puheenjohtajamaa Ruotsin johdolla. Ryhmä käsitteli mm. kestävän kehityksen edistämishankkeiden toimeenpanon tilannetta, jakoi tietoa ja kokemuksia kestävän kehityksen edistämistoimista eri Pohjoismaissa sekä arvioi omaa toimintaansa ja pohti poikkihallinnollisen työn jatkoa kestävän kehityksen näkökulmasta vuoden 2024 jälkeen. Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyökomitea päätti helmikuun alun kokouksessaan sihteeristön esityksestä, ettei pohjoismaisen kestävän kehityksen asiantuntijatyöryhmän toimikautta jatketa vuoden 2024 jälkeen. Pohjoismaiden ministerineuvosto oli tilannut asiantuntijatyöryhmän työstä ja rahoitetuista kestävän kehityksen hankkeista ulkoisen arvioinnin, joka valmistui syksyllä 2024. Arvioinnin toteutti Rambøll Tanskasta. Arvioinnin pohjalta ministerineuvoston sihteeristö teki ehdotuksia poikkihallinnollisen työn organisoinnista kestävän kehityksen asiantuntijatyöryhmän työn päättymisen jälkeen.

Liikenne

Resilienssin merkitys korostui liikennesektorin yhteistyössä. Suomen, Ruotsin ja Norjan liikenneministerit seurasivat Naton Immediate Response 2024 -puolustusharjoitusta, jossa harjoiteltiin sotilaallisen tuen vastaanottoa ja sotilaallista liikkuvuutta. Harjoituksen yhteydessä liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne, Norjan liikenneministeri Jon-Ivar Nygård ja Ruotsin infrastruktuuriministeri Andreas Carlson allekirjoittivat 30.4.2024 julkilausuman liikennejärjestelmän kehittämisestä.

Maat sopivat tehostavansa ja syventävänsä yhteistyötään liikennejärjestelmän suunnittelussa rajat ylittävien hankkeiden edistämiseksi. Tavoitteena on kehittää rajat ylittäviä liikennekäytäviä niin, että ne lisäävät tehokkaasti resilienssiä ja tukevat maiden välistä sotilaallista liikkuvuutta.

Suomen, Norjan, Ruotsin, Tanskan ja Islannin liikenneministerit kokoontuivat myös vuonna 2024 epävirallisesti Göteborgissa Ruotsin aloitteesta. Kokouksessa ministerit keskustelivat siviilivalmiudesta, sähkölentämisestä, raskaan liikenteen sähköistymisestä ja kestävästä meriliikennekäytävistä. Pohjoismaiset liikenneministerit ovat myös tavanneet ennen EU:n liikenneministerineuvoston kokouksia.

Suomi osallistuu kestävä tavaraliikenteen hankkeeseen, joka on syksyllä 2024 varmistanut rahoituksen Pohjoismaiden ministerineuvostolta. Hankkeen kokonaiskustannus on viisi miljoonaa Tanskan kruunua ja se edistää logistiikan digitalisaation jo käynnissä olevaa kehittämistyötä Itämeren alueella. Hankkeen erityisteemana on resilienssi ja rajat ylittävä yhteistyö.

Suomi ilmoitti 21.11.2024, että se eroaa Barentsin euroarktisesta neuvostosta vuoden 2025 jälkeen. Tämä koskee kaikkia sektoreita, mukaan lukien liikenne- ja logistiikka. Suomi jatkaa pohjoisia alueita koskevaa yhteistyötä muilla tavoin.

Pohjoisen ulottuvuuden liikenne- ja logistiikkakumppanuuden (NDPTL) osallistujavaltiot (Latvia, Liettua, Norja, Puola, Ruotsi, Saksa, Suomi ja Viro) olivat yksimielisiä, että huhtikuussa 2025 päättyvä yhteisymmärryspöytäkirjaa ei uusita huhtikuun 2025 jälkeen, ja NDPTL:n toiminta lakkaa.

Maahanmuutto- ja kansalaisuusasiat

Pohjoismaiden sisäministeriöiden alaisessa ministeri- ja virkamiestason NSHF-yhteistyöryhmässä (Nordisk samrådsgrupp på hög nivå i flyktingfrågor) jatkettiin aktiivista yhteistyötä maahanmuutto-, turvapaikka- ja kansalaisuusasioissa. Puheenjohtajuus on kiertävä ja Norja toimi vuonna 2024 NSHF:n puheenjohtajana. Ministerikokouksessa ja korkean tason virkamiestyöryhmässä vaihdetaan ajankohtaisia tietoja ennen kaikkea maahanmuutto- ja turvapaikka-asioissa. Maaliskuun korkean tason virkamiestyöryhmän kokous järjestettiin Oslossa ja elokuun ministerikokous Rosendalissa.

Maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan valmistelun, lainsäädännön kehittämisen ja tilastokatsausten ohella NSHF-kokouksissa käsitellään myös konkreettisia ajankohtaisia kysymyksiä, jotka liittyvät muun muassa turvapaikanhakuun, paluuseen ja palauttamiseen sekä uudelleensijoittamiseen. NSHF:n rakenteiden puitteissa toimii neljä temaattista alatyöryhmää, joista paluutyöryhmä sekä uudelleensijoittamistyöryhmä kuuluvat sisäministeriön hallinnonalalle. Kotouttamistyöryhmästä ja työvoiman maahanmuuttoon liittyvästä työryhmästä puolestaan vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Myös temaattisten alatyöryhmien puheenjohtajuus on kiertävä.

Pohjoismaat vaihtavat kansalaisuustyöryhmässä vuosittain myös tietoja kansalaisuusasioissa tapahtuneista tai vireillä olevista politiikan, lainsäädännön tai käytäntöjen muutoksista sekä tilastotietoja. Vuonna 2024 puheenjohtajana toimi Islanti, ja kokous järjestettiin Reykjavikissa marraskuussa.

NSHF:n paluutyöryhmä, joka käsittelee operatiivisella tasolla paluu- ja palauttamisasioita, kokoontui vuoden 2024 huhtikuussa Oslossa puheenjohtajamaa Norjan kutsusta. Jo 2023 ministerikokouksessa sovittuja kolmea yhteispohjoismaista hanketta edistettiin vuonna 2024. Niiden kautta Pohjoismaat järjestävät entistä aktiivisemmin yhteisiä charter-lentoja esim. Irakiin, muuttoliikkeen ja kehityksen linkittävää OECD-vetoista hanketta on valmisteltu alkavaksi tammikuussa 2025 ja Pohjoismaat tukevat edelleen Pohjois-Afrikkaan jääneiden siirtolaisten vapaaehtoista paluuta ja uudelleenkotoutumista.

Ajankohtaisia uudelleensijoittamisasioita operatiivisella tasolla käsittelevä NSHF:n yhteistyöryhmä kokoontui Norjan johdolla kesäkuussa Oslossa ja marraskuussa videoneuvotteluyhteydellä. Kesäkuun kokouksessa Oslossa vaihdettiin tietoja muutoksista pakolaiskiintiöiden osalta, kotoutumisen arvioinnista osana kiintiöpakolaisvalintoja sekä saatiin tilannekuvaa UNHCR:ltä globaaleista uudelleensijoittamistarpeista sekä UNHCR:n toiveista Pohjoismaille. Marraskuun lyhyessä videoneuvottelukokouksessa käytiin ajankohtaiskierros.

Pakolaisten ja maahanmuuttaneiden kotoutumisen edistämiseen liittyvä yhteistyö

Pakolaisten ja maahanmuuttajien kotoutumisen edistämistä koskeva pohjoismainen yhteistyöohjelma on jatkunut Pohjoismaiden ministerineuvostossa vuodesta 2016. Ohjelman tavoitteena on tukea kotoutumisen edistämistä Pohjoismaissa vahvistamalla Pohjoismaiden välistä yhteistyötä, tukemalla kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa sekä uuden tiedon kehittämistä. Vuonna 2024 toimeenpantiin kolmatta, vuosiksi 2022–2024 laadittua ohjelma-asiakirjaa, joka painotti erityisesti koulutuksen ja työmarkkinoiden roolia kotoutumisen edistämisessä.

Vuonna 2024 jatkettiin uuden kotoutumisen ohjelma-asiakirjan valmistelua vuosille 2025–2027. Ohjelman tavoitteissa korostuu työmarkkinoihin kytkeytyvä koulutus sekä maahanmuuttajanaisten työllisyyden parantaminen ja pääsy työmarkkinoille heti maahantulon jälkeen. Lisäksi painopisteissä korostetaan maahanmuuttajien vahvaa kytkeytymistä yhteiskuntaan.

Suomi osallistui vuonna 2024 ohjelman tukena toimivan asiantuntijaryhmän työhön.

Siviilivalmiuden, varautumisen ja pelastustoimen yhteistyö

Vuoden 2024 aikana pohjoismainen yhteistyö siviilivalmiuden, varautumisen ja pelastustoimen alalla on jatkunut aktiivisena. Turvallisuusympäristön muutos on nostanut siviilivalmiuden yhteistyöhön liittyvät kysymykset yhä vahvemmin esiin myös pohjoismaisessa yhteistyössä. Kaikki Pohjoismaat ovat nyt Naton jäseniä, mikä korostaa entisestään yhteistyön ja koordinaation merkitystä. Myös EU:n varautumisunionialoite kriisivarautumisen vahvistamiseksi on keskeinen pohjoismaisesta näkökulmasta. Norja ja Islanti osallistuvat osallistujamaina esimerkiksi EU:n pelastuspalvelumekanismiin (UCPM; Union civil protection mechanism) liittyvään työhön.

Norja toimi vuonna 2024 siviilivalmiuden, varautumisen ja pelastustoimen pohjoismaisen Haga-yhteistyön puheenjohtajamaana. Haga-yhteistyön tavoitteena on vahvistaa pohjoismaisten yhteiskuntien kykyä vastata vakaviin kriiseihin ja onnettomuuksiin ja luoda tätä kautta vahva kriisinsietokyky alueelle. Norjan puheenjohtajakauden painopiste on ollut siviilipuolen isäntämaatuki (Host Nation Support).

Oslossa joulukuussa 2024 järjestetyssä Haga-ministerikokouksessa korostettiin tarvetta vahvistaa pohjoismaista koordinoitua ja suunnittelua, keskinäistä oppimista ja poliittista ohjausta siviilivalmiuden ja kriisinkestävyyden alalla. Pohjoismaista siviilisotilaallista nk. Haga-Nordefco -yhteistyötä tulee myös tiivistää.

Pohjoismaiset siviilivalmiusasioista vastaavat operatiivisen tason viranomaiset ovat tiivistäneet operatiivista yhteistyötään pohjoismaisen NordCiv-sihteeristön koordinoimana. Sihteeristön tehtävänä on muun muassa tarjota syötteitä poliittisen tason Haga-yhteistyöhön sekä tukea operatiivisen (virastotason) tason ylläpitäjien työtä. Siviilivalmiuden- ja pelastustoimen ylläpitäjät tapasivat vuoden 2024 aikana pariin otteeseen ja Norja järjesti puheenjohtajakaudellaan siviilivalmius- ja varautumisasioiden nk. päällikkökurssin joulukuussa 2024 Huippuvuorilla.

Suomi toimii vuonna 2025 Haga-yhteistyön sekä Nordciv-sihteeristön puheenjohtajamaana.

Poliisiyhteistyö sekä tulli- ja huumeiyhteistyö

Pohjoismainen poliisiyhteistyö on avointa ja tuloksekasta, ja yhteistyön perustana on perinteinen pohjoismainen yhteenkuuluvuus ja tasa-arvoisuus. Yhteistyö perustuu poliisiylläpitäjien strategisessa valvonnassa tapahtuvaan eri poliisialojen alatyöryhmien ja verkostojen toimintaan. Alatyöryhmissä käsitellään yhteisiä pohjoismaisia aiheita, kuten liikenneturvallisuutta, materiaalihankintoja, kyberrikollisuutta, koulutusta, rikoslaboratorioiden yhteistoimintaa sekä yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Alatyöryhmät raportoivat toiminnastaan ensin poliisiylläpitäjien ryhmälle, joka toimii yhteistyön operatiivisen toiminnan ohjaajana. Ylläpitäjät toimivat käsiteltyjen asioiden arvioijina ja lopullisina hyväksyjinä.

Pohjoismaista yhteistyötä koskevan hallinnollisen sopimuksen allekirjoitustilaisuus poliisiylläpitäjien kokouksessa Islannissa.

Kuva: Jenna Kuitunen / SM

Vuonna 2024 pohjoismaisen poliisiyhteistyön puheenjohtajuus oli Islannilla. Pohjoismaisten poliisijohtajien, ylijohdajien ja työryhmien tapaamiset järjestettiin pääosin läsnäkokouksina. Käsiteltävistä asioista päällimmäisinä olivat poliisin henkilöstön turvallisuus, rikollisuuteen liittyvien palveluiden tuottaminen (crime-as-a-service), ihmisoikeuksien noudattamisen ja yleisen järjestyksen välinen tasapaino, hybridiuhat sekä tekoälyn (AI) suomat mahdollisuudet poliisitoiminnalle. Pohjoismaista yhteistyötä koskeva hallinnollinen sopimus päivitettiin ja allekirjoitettiin.

PTN (Poliisi ja Tulli Pohjoismaissa) toimii pohjoismaisena poliisin ja tullin yhteistyöfoorumina. Viime aikoina PTN-yhteistyötä on myös pyritty koordinoimaan entistä tiiviimmin järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden vastaisen eurooppalaisen yhteistyön (EMPACT) kanssa. Islannin kaudella PTN-yhteistyön muotoja päivitettiin ja virtaviivaistettiin ja työ jatkuu nyt Ruotsin puheenjohtajuuskaudella. PTN-yhteistyön puitteissa tehdään myös operatiivista yhteistyötä, erityisesti kyberrikollisuutta ja järjestäytyntä rikollisuutta vastaan. Yksi tärkeimmistä yhteistyön muodoista on poliisin ja tullin eri relevantteihin kohdemailhin lähettämät yhteiskäytössä olevat pohjoismaiset yhdyshenkilöt. Tällä hetkellä 33 henkilöä on sijoitettuna 18 eri maahan.

Huoltovarmuusyhteistyö

Pohjolan muuttunut turvallisuusympäristö edellyttää entistä tiiviimpää pohjoismaista huoltovarmuusyhteistyötä. Suomi on edistänyt vuoden 2024 aikana pääministeri Petteri Orpon aloitetta pohjoismaisen huoltovarmuusverkoston perustamisesta. Verkoston perustamiseen liittyviä kysymyksiä ja verkoston työn tavoitteita on käsitelty Suomen kaikille Pohjoismaille ja itsehallintoalueille järjestämissä kokouksissa sekä Tanskassa pidetyssä huoltovarmuusseminaarissa. Tavoitteena on laatia huoltovarmuusverkostolle työsuunnitelma ja aloittaa konkreettinen työskentely vuoden 2025 aikana.

Suomi ja Ruotsi allekirjoittivat 16.9.2024 yhteistyölinjauksen huoltovarmuuden yhteisestä suunnittelusta. Tarkoituksena on kehittää ja konkretisoida maiden välistä huoltovarmuusyhteistyötä. Vahvistetulla kahdenvälisellä työllä täydennetään muuta kansainvälistä yhteistyötä.

Suomi ja Norja kävivät kahdenvälisen huoltovarmuussopimuksen mukaisesti säännöllistä vuoropuhelua ajankohtaisista huoltovarmuuskysymyksistä.

Yhteistyö saamelaisasioissa

Pohjoismainen saamelaisasiain virkamieselin (NÄS) kokoontui 19.3 Inarissa. Kokouksessa valmisteltiin saamelaisasioista vastaavien ministereiden ja saamelaiskäräjien puheenjohtajien kokousta. Saamelaisasioista vastaavat ministerit sekä Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaiskäräjien puheenjohtajat tapasivat Oslossa 22.10. Kokouksessa keskusteltiin muun muassa saamen kielikeskuksen Giellagaldun rahoituksesta.

Lapsi- ja nuorisoyhteistyö

Pohjoismainen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitea (NORDBUK)

Suomea on edustanut kauden aikana ministeriöedustajana ensin Niclas Risku varsinaisena edustajana ja Henni Axelin varajäsenenä. Keväällä 2024 tehtiin edustajavaihdos niin, että Henni Axelin toimi loppuvuoden varsinaisena jäsenenä ja Sanna Puura varajäsenenä. Nuorisoedustajana toimi Cecilia Huhtala.

NORDBUK kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Maalis- ja marraskuun kokoukset järjestettiin Kööpenhaminassa ja kesäkuun kokous puheenjohtajamaa Ruotsin johdolla Tukholmassa. Tukholman kokouksessa NORDBUK teki myös kaksi opintovierailua. Niistä ensimmäinen liittyi lähiötyöhön Östbergan lähiössä, jossa oli onnistuttu rauhoittamaan paikallinen ostoskeskus jengiväkivallalta perustamalla kaikille ikäryhmille tarkoitettu monitoimitalo ja keskittämällä sinne aktiivista toimintaa. Toinen vierailu tehtiin tukholmalaiseen nuorisojärjestöön, jonka työn keskiössä on ympäristöaktivismi. Lisäksi työvaliokunta, johon Suomi tulevana puheenjohtajamaana kuuluu, kokoontui säännöllisesti valmistelukokouksiin.

Vuonna 2024 järjestettiin ensimmäinen Nordic-Baltic Youth Summit Liettuassa. Siihen kokoontui 250 nuorta pohjoismaista ja Baltian maista. Summitin tavoitteena oli kerätä vaikuttamisesta kiinnostuneita nuoria yhteen ja luoda vaikuttamisen ja osallisuuden kokemuksia sekä tuoda pohjoismaista yhteistyötä ja arvoja lähelle nuoria. Summitia pidettiin hyvin onnistuneena, Suomesta osallistui 25 nuorta. Nuorten valmistelemat suositukset löytyvät täältä:

<https://www.nordicbalticyouthsummit.com/post/policy-recommendations>

Vuoden aikana on valmisteltu monin tavoin Suomen puheenjohtajuuskautta vuonna 2025. Lapset ja nuoret on yhtenä koko puheenjohtajuuskauden painopisteenä ja nuorisosektorilla Suomi nostaa erityisesti demokratiaan ja osallisuuteen liittyviä teemoja. Suomen on tarkoitus myös toimia isäntämaana seuraavalla Youth Summitille.

Vuoden 2024 aikana valmisteltiin ja hyväksyttiin uudet painopistealueet. Ne ovat seuraavat:

- Vahvistetaan Norden 0–30 -avustusohjelmaa
- Edistetään lasten ja nuorten demokraattista osallisuutta
- Ehkäistään nuorten mielenterveysongelmia Pohjoismaissa

Lisäksi NORDBUK päätti mm. osallistua LGBT-oikeuksia edistävään projektiin sekä aloittaa sääntöuudistuksen. Sääntöuudistus on lähtenyt sihteeristön toiveesta yksinkertaistaan NORDBUK:n hallintoa ja budjettiprosessia. Uudistus jatkuu vuonna 2025.

Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto (PNN)

Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto (PNN) on puoluepoliittisesti sitoutumaton nuorisoliitto, jonka toimintaan voivat osallistua kaikki Suomessa asuvat 15–29-vuotiaat. PNN tarjoaa jäsenistölleen, jäsenjärjestöilleen sekä pohjoismaisista teemoista kiinnostuneille nuorille monipuolista ohjelmaa Suomessa ja muualla Pohjolassa. PNN:llä on ympäri Suomen neljä paikallisosastoa, joilla on yhteensä noin 3200 henkilöjäsentä sekä 28 jäsenjärjestöä, jotka edustavat monipuolisesti eri taustaisia nuoria. PNN:n toiminta kattaa sekä liiton oman toiminnan, Nordjobb-Suomen koordinoinnin sekä Pohjoismaiden Nuorten Neuvoston (UNR) sihteeristön.

Vuoden 2024 aikana toimintaa kehitettiin edelleen ja panostettiin etenkin jäsenistölle järjestettäviin matkoihin eripuolille Pohjolaa sekä paikallisen toiminnan kehittämiseen yhdessä paikallisosastojen kanssa. Vuoden aikana panostettiin myös jäsenjärjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön ja PNN:n

tunnettuuden lisäämiseen. Vuoden 2024 jatkettut kohtaamiset nuorten kanssa kantoivat hedelmää, ja jäsenmäärä lisääntyi vuonna 2024 n. 10 % yli 300 jäsenellä, minkä avulla 3000 jäsenen raja ylitettiin syksyn aikana.

Vuoden 2024 aikana käynnistettiin Erasmus+ rahoittama projekti ”a Stronger Nordic Youth Movement” (SNYM), jonka tavoitteena on koota pohjoismaisia nuoria keskustelemaan ja jakamaan kokemuksiaan osallisuudesta. Vuoden aikana järjestetyt kaksi työpajaa Helsingissä ja Kööpenhaminassa kokosivat kukin noin 30 nuorta. Työpajat keskittyivät nykytilanteen kartoittamiseen ja tulevaisuuden unelmayhteiskuntien luomiseen. Projekti päättyy vuonna 2025, ja tavoitteena on luoda suosituksia siitä, miten nuoria voisi yhä paremmin tukea ja ottaa mukaan kansalaisyhteiskuntaan ja päätöksentekoon.

A stronger Nordic youth movement: ensimmäisen työpajan osallistujat

Kuva: ©PNU 2024

Nordjobb-liikkuvuusohjelma

Pääasiassa Pohjoismaiden ministerineuvoston (PMN) rahoittaman Nordjobb-liikkuvuusohjelman tavoitteena on tarjota 18–30-vuotiaille pohjoismaisille nuorille kausityöpaikkoja, asunto sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan ohjelmaa Pohjolassa. Näin lisätään liikkuvuutta pohjoismaisilla työmarkkinoilla ja pohjoismaisten kielten ja kulttuurien tuntemusta.

Vuonna 2024 21 nuorta, joista kaikki olivat Pohjoismaiden kansalaisia, saivat kausityöpaikan Suomesta Nordjobbin kautta. Työpaikkoja oli tarjolla yhteensä 94, joten 73 paikkaa jäi täyttämättä. Työpaikat, joita nuoret Suomesta saivat, olivat suurimmaksi osaksi hoitoalan sekä matkailu- ja ravintola-alan työpaikkoja, mutta mukaan mahtui myös muita aloja. Uusien työnantajien kanssa yhteistyön aloittaminen on haastavaa Suomessa, sillä monet työnantajat vaativat suomen kielen osaamista kausityöntekijöiltä. Vuoden 2024 aikana suurimmat haasteet liittyivätkin työnantajien kanssa tehtävään yhteistyöhön, sillä Suomeen oli runsaasti hakijoita, mutta kaikki työnantajat eivät palkanneet ketään Nordjobbin kautta. Vuoden aikana aloitettiin yhteistyö useamman uuden, etenkin matkailualan työnantajan kanssa. Myös talvella tarjolla olevia työpaikkoja onnistuttiin lisäämään vuoden aikana. Yhteensä 175 suomalaista nuorta sai Nordjobbin kautta töitä muista Pohjoismaista. Vuoden aikana Nordjobbia esiteltiin nuorille lukioissa, oppilaitoksissa, messuilla ja opiskelijajärjestöissä ympäri Suomea.

Nuorten Pohjoismaiden neuvosto (UNR)

Nuorten Pohjoismaiden Neuvoston (UNR) istunto järjestettiin vuonna 2024 Reykjavíkissa, Islannissa. Yksi keskeisimmistä istunnon teemoista oli UNR:n itsenäistyminen omaksi yhdistyksekseen. Itsenäistymistä valmisteltiin koko vuoden ajan, ja istunnon aikana järjestettiin myös seminaari itsenäistymiseen liittyvien teemojen ympärillä. Istunnon päätös oli oman yhdistyksen perustaminen Suomeen. Yhdistys rekisteröitiin suomen yhdistysrekisteriin joulukuussa 2024. Istunnon aikana valittiin UNR:lle uudet luottamushenkilöt, jotka koostavat uuden yhdistyksen hallituksen. Toimikauden 2025 presidentiksi valittiin ruotsalainen Alexander Winge. Istunnon aikana käsiteltiin 34 aloitetta, joista 26 hyväksyttiin. Nämä aloitteet tullaan viemään edelleen Pohjoismaiden neuvoston valiokuntiin.

Islannin presidentti Halla Tómasdóttir ja Pohjoismaiden neuvoston presidentti Bryndís Haraldsdóttir vierailivat UNR:n istunnossa 2024.

Bild: Marie Krogius @mariekrogius

UNR toteutti kesän 2024 aikana Utøyalla kesäleirin, johon osallistui noin 60 nuorta Pohjolasta sekä Ukrainasta. Kesäleirin teemana oli demokratia ja yhteistyö. Kesäleirin rahoitti Pohjoismaiden neuvosto.

UNR:n toimintaa rahoittaa ensisijaisesti Pohjoismaiden ministerineuvosto. Vuoden 2024 aikana Pohjoismaiden ministerineuvosto perusti uuden Demos-rahaston, jonka tarkoituksena on tukea pohjoismaisia järjestöjä toiminnan toteuttamisessa. Rahaston haku toteutetaan kolmen vuoden välein, ja näin sen myöntämät tuet ovat myös kolmevuotisia. PNN haki rahastolta tukea omaan sekä UNR:n toimintaan. Rahaston myöntämä avustus ei vastannut haettua summaa, joten myönnetty avustus vuosille 2025–2027, 120 000 euroa kohdistetaan kokonaisuudessaan UNR:n toiminnan kehittämiseen.

Ruotsin kielen edistäminen

Kaikille oppilaille yhteisen oppiaineen toisen kotimaisen kielen, ruotsin B1-oppimäärän uudet opetussuunnitelman perusteet perusopetukseen astuivat voimaan 1.8.2024. Taustalla on valtioneuvoston tuntijakoasetukseen tehty muutos, jonka seurauksena B1-ruotsia opiskellaan 1.8.2024 alkaen yksi vuosiviikkotunti enemmän eli yhteensä vähintään seitsemän vuosiviikkotuntia perusopetuksen aikana. Opetushallitus järjesti keväällä 2024 ruotsin opettajille tarkoitetun koulutuskierroksen eri puolilla Suomea. Koulutuksissa aiheena olivat uudistuneet opetussuunnitelman perusteet.

Oppilaiden ruotsin kielen kirjoittamisen osaamisen arvioinnin tueksi on laadittu maamerkkejä, jotka ovat oppilaiden kirjoittamia tuotoksia eri aiheista. Tuotokset on arvioitu eri taitotasoille A1.1-B2.2 eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvan Opetushallituksessa laaditun Kehittyvän kielitaidon asteikon avulla. Maamerkit ovat apuna opettajan opetuksen suunnittelussa ja perusopetuksen päätteeksi tehtävässä arvioinnissa.

Osana toisen kotimaisen kielen kehittämisohjelmaa Opetushallitus on laatinut tukimateriaalisivuston verkkosivuillaan. Sivustolla on ruotsin opetukseen soveltuvaa materiaalia varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen, perusopetukseen ja lukio- ja ammatilliseen koulutukseen.

Svenska nu -verkosto tarjoaa erilaisia oppiainerajat ylittäviä ohjelmia, jotka tukevat ruotsinopetusta suomenkielisissä kouluissa. Ohjelmat ovat maksuttomia kouluille, ja tarjontaan kuuluu kaikkea työpajoista ja luennoista elokuvanäytöksiin sekä teatteri- ja musiikkiesityksiin. Verkoston kouluohjelmat toteuttavat opetussuunnitelmien perusteiden tavoitteita tukemalla kielikasvatusta ja kehittämällä oppilaiden kielitietoisuutta ja kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa.

Svenska nu tarjosi suomenkielisille kouluille vuoden aikana 43 erilaista kouluohjelmaa. Vuoden uutuuksia olivat mm. kierrätystä ja kestävästä kehityksestä käsittelevä ohjelma Rosk'n Rollin kanssa, lukemista ja kirjoittamista edistävä kirjastonhoitaja Anna Eklundin Läslust-vierailu sekä Upptäck Island-luento, jonka aikana oppilaat saavat tutustua Islannin ainutlaatuihin luontoon, kiehtovaan kulttuuriin ja kieleen, jolla erityislaatuisuudestaan huolimatta on yllättäviä yhtäläisyyksiä ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten kanssa.

Svenska nu julkaisi viisi uutta oppimateriaalia vuonna 2024 sekä tuotti yhdeksän uutta jaksoa kuullun ymmärtämissarjaa Håll koll, joka vuonna 2024 keskittyi suomenruotsalaisiin ilmiöihin ja ruotsinkieliseen kulttuuriin Suomessa. Vuoden aikana panostettiin myös materiaaleihin, jotka tukevat oppilaiden suullisen

kielitaidon kehittymistä. Våga fråga -keskustelukortit ja tehtäväkokonaisuus Babbla! saivat hyvän vastaanoton ruotsinopettajien keskuudessa. Lisäksi julkaistiin Pohjoismaita käsittelevä materiaali Navigera i Norden sekä materiaali Enkel svenska, joka on suunnattu ammattikorkeakoulujen ruotsinopetukseen ja ottaa huomioon erityisesti opiskelijat, joilla on lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia.

Kielisaareke-projektista tuli osa Svenska nu -verkoston toimintaa 1.8.2023. Projekti toimi aluksi kahden vuoden ajan Kuntaliitossa. Kielisaarekkeet ovat yksikielisiä suomenkielisiä kuntia, joissa tarjotaan ruotsinkielistä koulutusta. Projektin tavoitteena on tukea ja kehittää ruotsinkielistä koulutusta nykyisillä kielisaarekkeilla sekä myötävaikuttaa uusien kielisaarekkeiden kehittymiseen. Vuonna 2024 projekti jatkoi toimintaansa osallistumalla paikallisiin ja kansallisiin kehitysprojekteihin, järjesti koulutuksia ja verkostotapaamisia opettajille sekä tapahtumia oppilaille.

Vuoden aikana Svenska nu oli mukana Hejmoi-kampanjassa, joka oli sosiaalisen median projekti toisen kotimaisen kielen oppimisen hyödyistä. Kampanja toteutettiin Opetushallituksen tilauksesta osana toisen kotimaisen kielen kehittämisohjelmaa. Kampanjassa oppilaat ja opiskelijat toimivat markkinoinnin ammattilaisina ja tekivät mainoksia suomen tai ruotsin kielen osaamisen hyödyistä. Svenska nu osallistui myös suomalais-ruotsalaiseen projektiin, jonka tarkoituksen oli tukea suomalaisten Nordjobb-kausityöntekijöiden ruotsin kielen osaamista, ja piti kaksi kielityöpajaa Ruotsissa kesällä 2024. Projektia koordinoi Föreningen Norden. Euroopan kieltenpäivää Svenska nu juhli järjestämällä oppilaille kielimarkkinat keskuskirjasto Oodissa Helsingissä 26.9 yhteistyössä Euroopan komission Suomen-edustuston kanssa.

LIITTEET

Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti vuonna 2024

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2024 budjetti oli 1 055 400 000 Tanskan kruunua. Budjetti katetaan liki kokonaan eri Pohjoismaiden maksuosuuksilla, jotka jyvitetään maiden bruttokansantulon perusteella. Itsehallintojen osuudet Pohjoismaiden ministerineuvoston budjeteissa sisältyvät emämaiden maksuosuuksiin.

Maiden budjettiosuudet 2022-2024 (milj. DKK)						
	2022		2023		2024	
Tanska	216,5	22,2 %	233,4	22,8 %	234,2	22,5 %
Suomi	164,4	16,9 %	177,1	17,3 %	175,0	16,8 %
Islanti	15,7	1,6 %	15,4	1,5 %	14,6	1,4 %
Norja	270,1	27,7 %	265,1	25,9 %	272,2	26,1 %
Ruotsi	307,2	31,5 %	332,7	32,5 %	345,4	33,2 %

Vaihtokurssi on ollut 1 € ≈ 7,45 DKK.

Vuoden 2024 budjetti (1 055 400 000 Tanskan kruunua) on n. 142 m€. Suomen maksuosuus n. 28,4 m€ sisältää lisäksi tasausmaksun, joka pohjautuu Pohjoismaiden valtiosopimukseen pääsystä korkeampaan koulutukseen.

Vuoden 2024 budjettia valmisteltiin yhteistoiminnassa Pohjoismaiden neuvoston kanssa.

Vuoden 2024 budjettikirja, joka on tilattavissa myös painettuna versiona, löytyy skandinaavisena kieliversiona sekä tiivistelmänä suomeksi osoitteista:

<https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1830405/FULLTEXT01.pdf>

<https://pub.norden.org/politiknord2024-708/index.html>

Pohjoismaiset kokoukset, seminaarit ja konferenssit vuonna 2024

POHJOISMAISEN YHTEISTYÖN POLIITTISET SUUNTAVIIVAT

Pääministereiden yhteistyö

- 13.5. Pohjoismaiden pääministerien kesäkokous (N5+Saksa)
- 28.10. Pohjoismainen pääministerikokous istuntoviikolla (N5+Ukraina)

Yhteistyöministeriöiden yhteistyö (MR-SAM)

- 1.–2.2. NSK, Kööpenhamina
- 9.2. MR-SAM, Kööpenhamina
- 12.4. NSK, Kööpenhamina
- 19.4. MR-SAM, virtuaalikokous
- 12.6. NSK, virtuaalikokous
- 18.6. MR-SAM, Malmö
- 5.9. NSK, Tukholma
- 11.9. MR-SAM, virtuaalikokous
- 22.10. NSK, virtuaalikokous
- 28.10. MR-SAM, Reykjavik
- 11.12. NSK, Kööpenhamina

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö

- 12.2. N5 ulkoministerit, virtuaalikokous
- 27.3. N5 ulkoministerit, virtuaalikokous
- 19.–20.6. N5 ulkoministerit, Tukholma
- 3.–4.10. N5 VSI-kokous, Tukholma
- 29.–30.10. N5 ulkoministerit, Reykjavik (AVS-POL)
- 10.12. N5 ulkoministerit, virtuaalikokous

Puolustuspoliittinen yhteistyö

- 12.–13.3. Nordefcon poliittisen ohjauskomitean kokous, Kööpenhamina
- 29.–30.4. Nordefco-ministerikokous, Tórshavn, Färsaaret
- 21.–22.10. Nordefcon poliittisen ohjauskomitean kokous, Riika/Kööpenhamina
- 21.11. Nordefco-ministerikokous, Kööpenhamina

POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ ERI SEKTOREILLA

Kulttuuriyhteistyö

- Ministerikokoukset
- 2.5. MR-K 1/2024, Tukholma
- 30.10. MR-K 2/2024, Reykjavik
- Virkamieskokoukset
- 11.–12.3. ÄK-K 1/2024, Kööpenhamina
- 11.–12.9. ÄK-K 2/2024, Uppsala
- 10.–11.12. ÄK-K 3/2024, etäkokous (Zoom)

Muut kokoukset ja tapaamiset

Kulttuuriministerineuvosto ja Pohjoismaiden neuvoston Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta pitivät yhteistoimintaneuvottelun (samrådsmöte) Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä Reykjavíkissa. Neuvottelussa keskityttiin kolmeen teemaan: 1) Pohjoismaiden neuvoston suositus 7/23 ”Felles nordisk pilgrimssatsning”, 2) Keskustelu kulttuuripoliittisista painotuksista 2025–2030 ja 3) Keskustelu Pohjoismaiden neuvoston palkinnoista. Ministeri Multala esitteli kulttuuriministerineuvoston osalta Suomen puheenjohtajuusohjelman 2025 Pohjoismaiden ministerineuvostossa. Suomi toteuttaa puheenjohtajuuden yhdessä Ahvenanmaan maakuntahallituksen kanssa.

Virallisten kokousten ohella ministeri Multalan vierailuun Islannissa sisältyi myös muuta ohjelmaa. Ministeri Multala osallistui Pohjoismaiden neuvoston palkintojenjakotilaisuuteen ja sen yhteydessä järjestettyyn Islannin hallituksen vastaanottoon. Pohjoismaiden neuvoston palkinnot 2024 jaettiin seuraavasti: Rune Glerup (musiikki, teos ”Om Lys og Lethed”, DK), Niels Fredrik Dahl (kirjallisuus, teos ”Fars rygg”, NO), Jakob Martin Strid (lasten- ja nuortenkirjallisuus, teos ”Den fantastiske bus”, DK) ja Dag Johan Haugerud (elokuva, teos ”Sex”, NO) sekä Arnhildur Pálmadóttir (ympäristö, hiilidioksidipäästöjen vähentäminen ja kiertotalouden edistäminen rakennusallalla, IS).

Islannin kulttuuri- ja kauppaministeri Lilja Dögg Alfreðsdóttirin johdolla kulttuuriministereille esiteltiin Edda-tutkimuslaitos (Edda – House of Icelandic), joka on osa Islannin yliopistoa. Ministerit tutustuivat myös Reykjavíkin Pohjolan taloon. Ministeri Multalalla oli lisäksi epävirallinen kahdenvälinen tapaaminen Norjan kulttuuri- ja tasa-arvoministerin Lubna Jafferyn kanssa luovien sektorien tilanteesta sekä kulttuurin ja taiteen rahoitusjärjestelmästä. Luova talous oli aiheena myös ministeri Multalan tapaamisessa johtaja Kristjana Rós Guðjohnsenin kanssa Business Icelandissa.

Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön virkamieskomitea (ÄK-K) piti vuosittaisen kokouksensa pohjoismaisten kulttuuritalojen ja -instituutioiden johtajien kanssa ajankohtaisista asioista 30.10.2024 Reykjavíkissa Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä tutustuen samalla Reykjavíkin Pohjolan talon toimintaan.

Pohjoismaisen kulttuuripiste ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö järjestivät 5.9.2024 Suomenlinnassa yhteistyöfoorumin nimeltä Joint meeting 2024, johon osallistuivat eri tukiohjelmien asiantuntijaraatien jäsenet Pohjoismaista ja Baltiasta. Foorumin pääteemana oli ”Sustainable development, gender equality and a child rights and youth perspective – How we can implement Nordic Council of Ministers horizontal perspectives in grant assessment and administration”.

Koulutus ja tutkimusalan yhteistyö

Ministerikokous

3.5. MR-U 1/24, Tukholma

Virkamieskomitean kokoukset

28.2. ÄK-U 1/24, Kööpenhamina

19.6. ÄK-U 2/24, Kalmar

25.9. ÄK-U 3/24, digitaalinen kokous

- 28.11. ÄK-U 4/2024, Kööpenhamina
Tapahtumat
 11.-12.4. Pohjoismaisen aikuiskoulutuksen verkoston konferenssi: vihreän siirtymän
 osaamistarpeet, Skellefteå
 24.5. Pohjoismainen PISA-seminaari, Tukholma
 19.-20.11. Koulujen demokratiatyö, DIS-konferenssi, Tukholma
 3.-4.12. Korkeakoulutuksen ja tieteen vastuullinen kansainvälisyys, Tukholma

Ympäristö

Ympäristö- ja ilmastoyhteistyötä tehtiin pääasiassa kuudessa pysyvässä asiantuntijaryhmässä ja laajemmissa hankekokonaisuuksissa, joissa toteutettiin ministerineuvoston Visio 2030 -suunnitelmaa. Ilmasto- ja ympäristöasiain ministerineuvosto kokoontui vuoden aikana kahdesti. Rakentamisen ja asumisen asioista vastaavien ministerien kokous pidettiin elokuussa. Ympäristö- ja ilmastoasiain virkamieskomitea kokoontui neljä kertaa, samoin aluepolitiikan virkamieskomitea.

- Ympäristö- ja ilmastoministereiden kokoukset (MR-MK)
 8.5. MR-MK, Tukholma
 13.11. MR-MK, etäkokous
Virkamieskomitean (ÄK-MK)
 6.3. ÄK-MK, Kööpenhamina
 11.6. ÄK-MK, Kööpenhamina
 18.-19.9. ÄK-MK, Tukholma
 10.-11.12. ÄK-MK, Kööpenhamina
Rakentamisesta vastaavat ministerit pitivät kokouksensa Göteborgissa elokuussa
Rakentamisen harmonisoinnin ohjausryhmä piti etäkokoukset helmikuussa ja lokakuussa

Elinkeino-, energia- ja aluepolitiikka

- MR-N
 4.10. Tukholma
ÄK-N
 16.1. ylimääräinen etäkokous
 23.4. Kööpenhamina
 25.9. Tukholma
 27.11. Kööpenhamina
MR-E
 3.10. Tukholma
ÄK-E
 13.3. Tukholma
 19.–20.6. Luulaja
 10.9. etäkokous
 12.12. Kööpenhamina
 22.–23.4. Pohjolan sähkömarkkinafoorumi, Tukholma

Uusiutuvan energian ja vedyn työryhmä (NAFH)
 27.2. Tukholma
 16.5. etäkokous
 22.8. Helsinki

- 4.11. etäkokous
MR-R
- 18.6. Karlstad
ÄK-R
- 15.2. etäkokous
- 8.5. Kööpenhamina
- 1.-2.10. Storlien
- 19.11. Luulaja
Muut tapahtumat
- 30.9.–1.10. Raja-aluefoorumi, Stjørdal
- 20.–21.11. Nordregio Forum, Luulaja

Yhteistyö talous- ja finanssisektorilla

- MR-Finans
- 4.6. Tukholma
ÄK-Finans
- 15.3. Tukholma
- 10.10. Kööpenhamina
- 25.11. etäkokous

Maa- ja metsätalous- sekä kalastus- ja elintarvikesektori

- MR-FJLS
- 19.6. Karlstad
ÄK-EKSE
- 15.1. etäkokous
- 15.3. etäkokous
- 3.4. Kööpenhamina
- 14.5. etäkokous
- 18.6. Karlstad
- 3.9. etäkokous
- 28.10. Visby
ÄK-LIVS
- 13.3. Tukholma
- 18.9. Kööpenhamina
ÄK-Jord ja Skog
- 18.4. Kööpenhamina
- 14.11. Kööpenhamina
ÄK-FISK
- 21.3. Göteborg
- 7.11. Kööpenhamina

Sosiaali- ja terveystaloudellinen politiikka

- Pohjoismainen sosiaali- ja terveystaloudellisen politiikan ministerineuvosto (MR-S)
- 17.4. Tukholma
Pohjoismainen sosiaali- ja terveystaloudellisen politiikan virkamieskomitea (ÄK-S)
- 7.2. Kööpenhamina
- 29.-30.5. Visby
- 26.-27.9. Vilna, Liettua

- 14.11. virtuaalisesti (budjettikokous)
Muut tapahtumat
- 6.3. Konferens om bidragsbrott och felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen, Tukholma
- 20.3. Ministerikokous: Samtal om barn och unga i kriminella nätverk, Tukholma
- 20.3. Konferenssi: Youth crime matters: Knowledge based methods to prevent juvenile delinquency in the Nordic countries, Tukholma
- 22.-24.5. 21. Nordiske Socialforsikringsmøde, Kööpenhamina
- 11.6. COSP; CRPD side event Accessible crisis preparedness and crisis communication, New York
- 4.9. Nordic Conference: Preventing Dementia in the Nordics: Evidence-based measures across the life course, Tukholma
- 4.-5.9. Tilastokomiteoiden Nomesko ja Nososko yleiskokous, Visby
- 25.-26.11. Conference: Access to Antibiotics in the Nordic Region, Uppsala
- 5.12. A barrier free future for every child, webinaari

Tasa-arvoyhteistyö

- Tasa-arvo- ja LGBTI-asiain ministerineuvosto (MR-JÄM)
- 27.11. Tukholma
- Tasa-arvo- ja LGBTI-asiain virkamieskomitea (ÄK-JÄM)
- 6.2. virtuaalisesti
- 11.6. Göteborg
- 2.10. Kööpenhamina
- Muut tapahtumat
- 10.-11.3. YK:n naisten asemaa käsittelevän toimikunnan (CSW) 68. istunto, New York
- YK:n tasa-arvojärjestö UN Womenin pääjohtajan Sima Sami Bahousin ja Pohjoismaiden ministerineuvoston tasa-arvo - ja HLBTI-ministerien kokous;
 - Pohjoismainen ministeripaneeli "A gender-equal future for financial freedom";
 - Pohjoismainen asiantuntijapaneeli "Paving the way for a gender-equal economy";
 - Pohjoismais-balttilainen asiantuntijapaneeli "Ending economic gender-based violence".
- 12.6. Seminaari "Vägar till jämställd integration – utrikesfödda kvinnors arbetsmarknadsetablering", Göteborg
- 23.10. Konferens om transpersoners villkor med fokus på arbetsliv, Tukholma

Työelämää koskeva yhteistyö

- ÄK-A
- 16.-17.4. Tukholma
- 1.-2.10. Kööpenhamina
- Työmarkkinajaosto
- maaliskuu Lillehammer
- syyskuu Kööpenhamina
- Työoikeusjaosto kokoontui kerran keväällä ja kerran syksyllä
- Pohjoismaiden, Baltian maiden ja Puolan informaatiokokous
- 9.12. Bryssel
- Muut tapahtumat
- 18.-19.6. Pohjoismaisten yhteisten työmarkkinoiden 70-vuotisjuhlakonferenssi, Malmö

Lainsäädäntöyhteistyö ja muu oikeudellinen yhteistyö

- 19.–20.9. Oikeusministerikokous MR-JUST
Uppsala
ÄK-just kolme kertaa Tukholmassa

Digitalisaatio

- 8.11. MR-Digital
Tukholma
HNG-Digital
8.2. online
16.5. Tukholma
19.9. Kööpenhamina
7.11. Tukholma
Muut tilaisuudet
15.–16.5. How do we ensure secure connectivity in the Nordic region? Redundancy – Resilience – Repair capabilities -pyöreän pöydän keskustelu, Tukholma
30.8. Nordic Baltic High-Level Forum on AI Readiness, Kööpenhamina

MUU POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ

Rajaestetyö, rajaesteneuvoston kokoukset

- 22.–23.2. Rajaesteneuvoston kokous Kööpenhaminassa
18.–19.6. Rajaesteneuvoston kokous Malmössä
17.–18.9. Rajaesteneuvoston kokous Maarianhaminassa
4.10. Rajaesteneuvoston kokous Kööpenhaminassa
28.10.–31.10. Rajaesteneuvoston kokous PN:n istunnon yhteydessä Reykjavikissa

Liikenne

- 29.–30.4. Suomen, Ruotsin ja Norjan liikenneministerien vierailu Naton Immediate Response 2024-harjoituksessa
14.8. Pohjoismaisten liikenneministerien epävirallinen kokous Göteborgissa

Maahanmuutto- ja kansalaisuusasiat ml. maahanmuuttoon ja pakolaisiin liittyvä yhteistyö

- 8.3. Maahanmuuttoasioiden korkean tason virkamiestyöryhmä (NSHF), Oslo
11.–12.4. Maahanmuuttoasioiden yhteistyöryhmän paluualatyöryhmän kokous, Oslo
25.–26.6. Operatiivisen tason yhteistyöryhmä uudelleensijoittamisasioista (NSHF), Oslo
16.8. Maahanmuuttoasioiden ministerikokous (NSHF), Rosendal
28.11. Pohjoismaisen kansalaisuustyöryhmän kokous, Reykjavik

Siviilivalmiuden, varautumisen ja pelastustoimen yhteistyö

- Haga-yhteistyö
Asiantuntijataso (8 kokousta, josta 2 läsnäkokousta)
Osastopäällikkökokous (1 kerta) (tässä yhteydessä järjestettiin myös Haga-Nordefco policy director tasoinen kokous).
joulukuu Haga-ministerikokous, Oslo
Nordciv-sihteeristö

	Asiantuntijataso (10 kokousta, josta 2 läsnäkokousta)
	Operatiivisen (siviilivalmiusasioiden) tason ylijohtajat (2 läsnäkokousta) (Suomesta SM:n pelastusosasto, koska ei ole alaista virastoa).
joulukuu syyskuu	<u>Siviilivalmius- ja varautumisasioiden nk. päällikkökurssi</u> (chefskursen), Huippuvuoret NO/SE/FI <u>siviilivalmiudesta ja turvallisuudesta vastaavien valtiosihteereiden</u> kokous, Bodö
marraskuu 25.-27.9	Pohjoismainen <u>Ukraina-avun</u> koordinaatioverkosto, Kööpenhamina Rajavartiolaitoksen johto osallistui Pohjoismaiden jokavuotiseen <u>rannikkovartiostokokoukseen</u> (Nordic Coast Guard Conference), Islanti

Nuorisoyhteistyö

	Pohjoismaiset aamiaiset yhteistyössä Pohjola-Nordenin ja SOOLin kanssa Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä, Joensuussa, Rovaniemellä, Oulussa ja Turussa.
15.–17.3.	Workshop 1 – SNYM-projektin ensimmäinen työpaja, Helsinki
22.3.	Pohjolan Päivä – Jäsenjärjetötaphtuma
18.4.	Kevätkokous ja keskustelutilaisuus teemalla turvallisuus, jäsenjärjestöt ja paikallisyhdistykset, keskustelutilaisuuteen pystyi osallistumaan myös Instagram-liven kautta
4.–5.7.	Nordjobb kesäohjelma - matka Ahvenanmaalle
19–21.7.	Jäsenmatka Tukholmaan - jäsenille
24.-27.7.	UNR Sommarläger – Unga politiker från Norden och Ukraina samlades på Utøya för att diskutera demokrati
16.–18.8.	Jäsenmatka Kööpenhaminaan - jäsenille
27.-29.10	UNR Session – UNR:s session i Reykjavik
15.–17.11.	Workshop 2 – SNYM-projektin toinen työpaja, Kööpenhamina
22.11.	Syyskokous ja hallituspaneeli – jäsenjärjestöt ja paikallisyhdistykset
26.11.	Alternativ Norden –ura- ja opiskelutapahtuma, etenkin ammattikoululaisille kohdennettua ohjelmaa
10.12.	Eduskuntavierailu kansanedustaja Pinja Perholehdon vieraana, teemana Pohjoismainen yhteistyö - jäsenille